№ 18 Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem פרייז 20 גראשען Lodzer Tageblat

לאדזשער טאגעבלאט

הײנט 6 זײטען

רעדאקציע און אדמיניסטראציע: פיעטריקאווער 16. טעלעפאנען פון: רעדאקציע 10057, פון אדמיניסטראציע 10047.

דינסטאג, פ' שמות, כ"א טבת תר"צ | 21 stycznia 1930 r. | 23-טער יאהרגאנג.

די רעגירונג לאזט ארויס א נייע דאלארען-הלואה

רעגירונגס-פראיעקט פאר דער נייער עמיסיע פון דער „דאלארובקע"

אנגענומען דורך דער בודזשעט-קאמיסיע אין 2-טער און 3-טער לעזונג

רעגירונג פערלאנגט צוגאב-קרעדיטען פון 8 מיליאן זל. פאר'ן קריגס-מיניסטעריום און 2 א האלב מיליאן פאר'ן דיספאזיציע פאנד פון אינערן-מיניסטעריום

מיליאן זל. בעשטימט די רעגירונג פאר'ן הונגערענדען לאדז

וו אַ ר ש א (טעל.) די בודזשעט-קאמיסיע האט הײנט אין אנוועזענהייט פון פינאנץ-מיניסטער מאטושעווסקי אויסגעהערט דעם רעפעראט פון דעפוט. קזשי-ושאנאווסקי (ב. ב.) וועגען א געזעץ-פראיעקט פאר קאנווערטירען און ארויסלאזען די דריטע עמיסיע פון דער דאלארען-הלואה.

די נייע עמיסיע פון דער „דאלארובקע" זאל בעטרעפען 7 און א האלב מיליאן דאלאר. די פריהערדיגע האט אויסגעמאכט 5 מיליאן דאלאר. דער עודף פון 2 און האלב מיליאן דאלאר זאל געהן, לויט'ן פראיעקט פון רעפערענט, אויף קורץ-טערמיניגע קרעדיטען פאר דער לאנד-ווירטשאפט.

פאר די ביז איצטיגע בעזיצער פון די דאלארובקעס זאל די נייע הלואה זיין זעהר גינסטיג, מחמת פאר יעדע 2 „דאלארובקעס", וואס מען האט וועט מען קענען קריגען 2 נייע אויף לייכטערע בעדינגונגען, נישט לויט'ן בערזע-קורס נאר צום פרייז פון 6 דאלאר.

נאכדעם איז די בודזשעט-קאמיסיע צוגעטרעטען בעטראכטען די פראגע וועגען צוגאב-קרעדיטען, וואס עס פערלאנגט די רעגירונג פאר'ן לויפענדען בודזשעט-יאהר.

לויט'ן רעגירונגס-פראיעקט וועלען 8 מיליאן צוגאב-קרעדיטען בעשטימט ווערען פאר'ן קריגס-מיניסטעריום און 2 און א האלב מיליאן זל. פאר'ן דיספא-זיציע-פאנד פון אינערן-מיניסטעריום, וואס דער סיים האט פאריאהרען גע-שטראכען דעם געוועזענעם אינערן-מיניסטער סקלאדקאווסקי.

אויסערדעם איז דא א סיים-פארשלאג וועגען בעשטימען צוגאב-קרעדיטען פון 350 טויזענט זל. פאר בויען א סיים-האטעל.

דער רעגירונגס-פראיעקט וועגען דער דאלארובקע איז אנגענומען געווארען אין דער צווייטער און דריטער לעזונג. וואס שייך די קרעדיטען פאר דער לאנד-ווירטשאפט, האט די קאמיסיע אנגענומען א בעשלוס, לויט וועלכען דער פיל-נאנץ-מיניסטער ווערט בעפולמעכטיגט צו ערטיילען דער אגראר-באנק קאנטאס אויפ'ן חשבון פון דעם עודף וואס עס וועט געבען די דאלארובקע.

פרעמיער בארטעל פאר'ן דיספא-זיציע-פאנד

וו אַ ר ש אַ (טעל.) אויף דער היינטיגער זיצונג פון דער בודזשעט-קאמיסיע ווען עס איז בעטראכט געווארען דער געזעץ-פראיעקט וועגען דער דאלארובקע, האט אויך גענומען א ווארט דער פרעמיער בארטעל, וואס האט געהאלטען א לענגערע רעדע. ער האט גענטפערט דעפ. טשאפינסקי'ן (פ.פ.ס.) און געזאגט, אז דער דיספאזיציע-פאנד פון אינערן-מיניסטעריום איז זעהר נויטיג פאר דער מלוכה.

דער פרעמיער האט אויך פארגעלעגט א קרעדיט פאר דער נייער אזאט-פאבריק אין דער הויך פון 2 מיליאן זל.

דער פרעמיער ביים מארשאל פילסודסקי

וו אַ ר ש א, (טעל.) דער פרעמיער בארטעל איז היינט אויפגענומען געווא-רען ביים מארשאל פילסודסקי. די קאנפערענץ האט געדויערט א שעה טייט.

1 מיליאן זל. פאר לאדז

וו אַ ר ש אַ (טעל.) די רעגירונג קלייבט זיך אריינצוטראגען אין סיים א געזעץ פראיעקט וועגען א צוגאב-קרעדיט אין דער הויך פון 1 מיליאן זל. אויף שטיצע פאר ארבייטסלאזע אין לאדז.

בעראטונג אין מיניסטארען-ראט

וועגען תבואה-פראגען

וו אַ ר ש א. (טעל.) די וואך וועט דאס פרעזידיום פון מיניסטארען-ראט אפהאלטען א בעראטונג וועגען תבואה-פראגען. אין דער בעראטונג וועלען אויך אנטיילנעמען די פארשטעהער פון די אגראר-פערבאנדען.

וו אַ ר ש א. (טעל.) די וואך וועט פארגעקומען א זיצונג פון עקאנאמישען קאמיטעט ביים מיניסטארען-ראט.

דעפ. ליבערמאן ארויסגערופען אויף א דועל דורך דעפ. פאדאסקי

וו אַ ר ש אַ (טעל.) דעפ. פאדאסקי האט ארויסגערופען דעפ. ליבערמאנ'ען אויף א דועל.

נייער סאוויעטישער געזאנדטער קומט היינט קיין ווארשא

וו אַ ר ש אַ, 20 (טעל.) היינט קומט קיין ווארשא דער נייער סאוויעטישער געזאנדטער אוומטיענקא.

קאנפערענץ פון ציוני. אקאדעמיקער אין קליין-פוילען

פאר דער פעראייניטליכונג פון דער „סאלא"-פאליטיק

פ ש ע מ י ס ל, 20 יאנואר (יט"א) דא איז פארגעקומען א קאנפערענץ פון „ירדניה", וועלכע פעראייניגט אלע פעראיינען פון די ציוניסטישע אקאדעמיקער אין קליין-פוילען.

צו דער קאנפערענץ זענען געקומען 40 דעלעגאטען פון 35 שטעט. גע-עפענט די קאנפערענץ האט ד"ר בענער. אין נאמען פון דער לעמבערגער עק-זעקוטיווע האט בעגריסט ד"ר שמאראג. ער האט פערטיידיגט די פאליטיק פון דער עקזעקוטיווע. עס האבען אויך גערעדט ד"ר רינגעל, קענער און גאטליב, וועלכע האבען שטארק אנגעגריפען די עקזעקוטיווע.

עס זענען אנגענומען געווארען רעזאלוציעס אינ'ם גייסט פון דער אפא-זיציע. עס איז פערלאנגט געווארען די אוניפיקאציע פון די ציוניסטישע ארגא-ניזאציעס אין פוילען. די איינהייטליכקייט פון „קאלא" א. א.

פראטעסט פון קהלות-פערבאנד אין בייערן

געגען דעם שחיטה-פערבאט

ב ע ר ל י ן, 20 יאנואר (יט"א) דער בייערישער קהלות-פערבאנד האט איבערגעגעבען דעם בייערישען לאנדטאג א מעמאריאל וועגען דעם געזעץ-פראיעקט פונ'ם שחיטה-פערבאט. אינ'ם מעמאריאל ווערט געזאגט, אז דער דאזיגער פערבאט בעדייט א רעליגיעזער און געוויסען-צוואנג, וואס איז אין סתירה צו דער קאנסטיטוציע פון לאנד. אינ'ם מעמאריאל ווערט אויך געזאגט, אז אויב דער פערבאט וועט אנגענומען ווערען וועלען יודען מוזען אויסמיידען די בייערישע קור-ערטער.

ענגלאנד פאר א שנעלער האנדלונג פון דער כותל-מערבי-קאמיסיע.

ג ע נ ף, 20 יאנואר (יט"א) אין א געשפרעך מיט דעם פארשטעהער פון יט"א האט דער אונטערשטאטס-סעקרעטאר דייוויד זאלטאן, דער ענגלישער רע-פרעזענטאנט אין דער פעלקער-ליגע, ערקלערט, אז ער אנערקענט די נויטווענ-דיגקייט פון א שנעלער האנדלונג, און ער וועט פערלאנגען וואס גיכער צו בעש-טימען די קאמיסיע וועגען די ענינים פונ'ם כותל-מערבי. די קאמיסיע וועט בעשטעהען פון 3 פערזאן.

DEUTSCHLAND

Seriöser Kaufman übernimmt und erledigt Geschäftliche Angelegenheiten jeder Art **für ganz Deutschland**, auch für Privatleute in Geschäftssachen, Hypotheken — Liegenschaften, Rechts-angelegenheiten etc. Prompte und reell Ausführug bei mässigen Honorar. Erstkl. Referenzen stehen z. Verfügung. Handelsagentur **W. Lewkowicz** Frankfurt a. M. Rechneingrabenrtrasse 12 a.

א געשעפטס-לאקאל

בעשטעהענד פון 2 צימער (פארטער) אויף דער פיעטריקאווער גאס, צווישען טראגוטא און פזשעיאזד פון זאפארט צו פערמיטען. צו ער-פאהרען אין אדמינ. פון „לאדזער טאגעבלאט" אונטער L.

בעקאנטמאכונג.

אויף אל. קאשטשושקי 9 № רעכטע אפיצינע, פארטער איז ערעפענט געווארען

אן **„ארטאפעדישער אנשטאלט**

וואס ווערט געלייטעט דורך דעם בעקאנטען ספעציאליסט **י. ראפאפארט.**

דער אנשטאלט איז פערזעהען מיט די נייעסטע אפאראטען. ס'ווערט אנגענומען טעגליך ברוך-ליידענדע מענער, פרויען און קינדער (אהן בלוטיגע אפעראציעס), פערקרומטע פלייצעס (הויקערס) לעהמונגען, אלערליי פוס-פערקריפלונגען און אנדערע עהנליכע נישט אויסגערעכנטע ערשיינונגען.

מיט אכטונג **י. ראפאפארט,** אל. קאשטשוקי 9 רעכטע אפיצינע, פארטער.

Dr. med.
R. Stupel
Szkolna 12, tel. 118-28
נעמט אן פון 6 ביז 9 אווענד.

Dr. L. PIKIELNY
UROLOG
ספעציאל-ארצט פאר נירען, בלאז, אורין-קראנקהייטען
Nawrot 8. telefon 219-90
נעמט אן פון 4 — 7

Dr. Wołkowyski
צעגיעלניאנא 25
טעלעפאן 126-87
ספעציאל-ארצט פאר הויט ווענערישע קראנק-הייטען און מענער-שוואכע. אלע-ארט אנאליזע בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.
נעמט אן פון 8—2, און פון 6—9 אווענד.
בעזונדער „ארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. med. **M. Heller**
ספעציאליסט פאר הויט- און ווענערישע קראנקע און מענער-שוואכע
נאווראט 2, טעל. 179-89
נעמט אן ביז 10 פריה, און פון 4—8 אווענד
פאר פרויען פון 4—5 נאכמ.

Dr. med. **J. LUBICZ**
Ortopeda
גדאנסקא 28, טעל. 18317
ספעציאליסט פון ביינער און געלענקע-קראנקהייטען פערקרימונגען פון פלייצעס און גלידער
אייגענע פראצאווניע
ויקס זעמטליכע ארטאפעדישע אפאראטען: ווי הקלאדקעס בעגען פלאט פוס יינסטליכע פיס, ארטאפעדישע גארסעטען א.א.וו. נעמט אן 5—

Dr. med. **H. Krauskopf**
אכושעריע און פרויען-קראנקהייטען
צעגעלניאנא 45 טעל. 113-47
נעמט אן פון 4—7 אווענד

Dr. Z. RAKOWSKI
ספעציאליסט פאר אויערן, נאז, האלז און לונגען-קראנקהייט
קאנסטאנטינער 9 טעלעפאן 127-81
שפרעכשטונדען 12—2 און פון 5 — 7 נעמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 2 ביז 3 נאכמ.

פלעגט די פיס
PEDICURE
S. Łódzki

Traugutta 5 (Krótka) m. 10, **tel. 170-37**
נעמט אן פון 11—2 און פון 4—7 אן. געוועזענער ססטענט ביי מיסטער עלעמאן (הינער-אויגען-אנשטאלט אין לאנדאן). ספעציאליסט צו בעזייטיגען הינער-אויגע איין הארנהויט ווי אריינגעוואקסענע נעגעל אהנע שמערצ

Dr. L. Suchowczycki
כירורג
נעמט אן טעגליך פון 3 ביז 5 נאכמיטאג
Pl. Dąbrowskiego 2, tel. 123-47

Dr. med. **Józef IMICH**
ספעציאל-ארצט פאר אוירען, נאז, האלז און קעהל-קאפ קראנקהייטען **Moniuszki 1, tel. 20997**
צוריקגעקעהרט
נעמט אן פון 1 ביז 2 און פון 5 ביז 7.

Dr. med. **H. Lajchter**
צאהן-כירורג
קיפער, דזשאנסלעס גומען, צינג-קראנקהייטען א.ד.ג.
האט זיך איבערגעצויגען
אויף זשעלאנא 9, טעל. 149-66 1 שטאק פראנט
נעהמט אן פון 1.30—5 אווענד.

Dr. Ludwik Falk
ספעציאל-ארצט פאר הויט און געשלעכטס-קראנקהייטען
נאווראט 7, טעל. 28-07
נעמט אן פון 10—12, 5 — 7 אווענד.

Dr. M. Lerner
ספעציאליסט פון קינדער קראנקהייטען
זאכאדניא 64 טעל. 113.09
צוריקגעקומען
5448 אויפנאהמס-שעה'ן פון 4—6 נאכמ.

היינט עפענט זיך די ענטוואָפנונגס-קאָנפערענץ

געשלאָסען די צווייטע האַגער קאָנפערענץ

היינט קומט פאָר די רעוויזיע פון האַלסמאַן-פּראָצעס

היינט ווערט געעפענט די ענט-וואָפנונגס-קאָנפערענץ

לאָנדאָן, 20 (טו) פּרעמיער מאַק-דאָנאַלד האָט היינט אויפגענומען אַלע הויפּט-דעלעגירטע צו דער ענטוואָפ-נונגס-קאָנפערענץ, מיט וועלכע ער האָט אַרומגערעדט דעם טאָג-אָרדנונג פון דער קאָנפערענץ. עס איז בעשלאָסען גע-וואָרען, אַז דינסטאַג זאָל די קאָנפערענץ געעפענט ווערען דורך פּרעמיער מאַק-דאָנאַלד, דער מיטוואָך'דיגער טאָג איז בעשטימט אויף אונטערהאַנדלונגען צווי-שען די דעלעגאַציעס און דאָנערשטאָג וועט פאָרקומען די ערשטע פּלענאַר-זי-צונג. נאָך דער עפענונג וועט דער ענגלי-שער קעניג האַלטען א רעדע, וואָס וועט דויערן 5 מינוט.

געשלאָסען די 2-טער האַגער קאָנפערענץ

האַאַג (טו) היינט 7 אָווענד איז אָפּ-געהאַלטען געוואָרען די שלוס-זיצונג פון דער 2-טער האַגער קאָנפערענץ.

דער פאָרזיצענדער אַסאַר ערקלערט, אַז די אָפּמאַכען פון דער צווייטער האַ-גער קאָנפערענץ זענען שוין אונטערגע-שריבען דורך אַלע דעלעגאַציעס און ער גיט דאַן דאָס וואָרט דעם ענגלישען פינאַנץ-מיניסטער סנאָודען, וואָס זאָגט, אַז די 2. האַגער קאָנפערענץ האָט ער-פילט די אויפגאַבע, וואָס זי האָט זיך געשטעלט דורך א עהרענהאַפטער פּשרה וואָס איז א בעזונדערע פריי, וואָס עס איז רעגולירט געוואָרען די פראַגע ווע-גען די מזרח-רעפּאַראַציעס, וואָס איז גע-ווען איינע פון די שווערסטע פראַגען. סנאָודען ווענדעט זיך דאַן צו דער דייטשער דעלעגאַציע און לויבט איהר האַלטונג אויף דער קאָנפערענץ, זי האָט כשר פערדינט, זאָגט סנאָודען, די אָנער-קענונג פון דייטשלאַנד פאַר דער פער-טיידיגונג פון איהרע אינטערעסען. ער דערמאָנט אויך אין וואַרימע ווערטער שטרעזעמאַנ'ען און זאָגט, אַז דער רעזול-טאַט פון דער 2. האַגער קאָנפערענץ איז א קראַנץ אויף זיין קבר.

דאָס שלוס-וואָרט האַלט דער פּ"ע-מיער יאַספּאַר און ערקלערט די קאָנ-פערענץ פאַר געשלאָסען.

טשיטשערין בלייבט ווייטער יוסטיר-קאָמיסאַר

מאָסקווא, 20 (ספּ.) ווי מען מעלדעט פון מאָסקווא האָט טשיטשערין צוריקגעצויגען זיין בויטע וועגען דימי-סיע און ער נעמט ווייטער איבער זיין אַמט אַלס אויסערן-קאָמיסאַר. אין צו-זאַמענהאַנג דערמיט זאָל ער נעמען אַ ווייב און וועטער אַרויספאָהרען קיין אויסלאַנד.

וועקסעל-בלאַנקעס מיט א 3-חדשים'דיגען טערמין

וואַרשאָ (טעל.) אין די רעגירונגס-קרייזן שמועסט מען, אַז די רעגירונג אַרבייט אויס אַ פּראָיעקט לויט וועלכען וועקסעל-בלאַנקעס זאָלען האָבען דעם טערמין בלויז פון 3 חדשים. פאַר בלאַנקעס פון אַ גרעסערען טערמין וועט זיין אַ דאָפּעלטער אָפּצאָהל.

היינט—די רעוויזיע פון האַלסמאַנ'ס פּראָצעס

ווין, 20 יאַנואַר (יט"א) די רעוויזיע פון האַלסמאַן-פּראָצעס איז בעשטימט געוואָרען אויף מאָרגען. דער פּראָצעס האָט אַרויסגערופען אַן'אונגעהויערע פּראַאינטערעסירונג.

2 קאַטאַסטראָפעס מיט פּאַסאַזשיר-אַעראָפּלאַנען אין קאַליפאָרניע און פלאָרידא

19 מענשען דערהרג'עט געוואָרען, 2 פערוואונדעט

לאָנדאָן 20 (ספּעצ.) נעבען פּאָרט סאַנט דיעגאָ (קאַליפאָרניע) איז אַראָפּגעפאַלען אַ ברענענדער דריי מאָטאָרדיגער פּאַסאַזשיר-אַעראָפּלאַן. אין דער קאַטאַסטראָפע זענען אומגעקומען 16 מענשען. דער פּילאָט, דער מעכאַניק און 14 פּאַסאַזשירען. דערונטער 8 פרויען.

אין פּאַלמבאַך (פלאָרידאָ) איז אַריינגעפאַלען אין ים אַ פּאַסאַזשיר-אַעראָפּ-לאַן. 3 פּערזאָן זענען דערהרגעט געוואָרען, 2 פערוואונדעט.

קאָנפיסקירט פּראָקלאַמאַציע אין תל-אביב

ירושלים, 20 יאַנואַר (יט"אַ) אין אַ דרוקעריי אין תל-אביב זענען קאָנ-פיסקירט געוואָרען פּראָקלאַמאַציעס פון דער אַרבייטער אָפּאָזיציע.

„דבר" און „דואר היום" ווענען אָבלעגנען די זיצונג פון אַדמיניסטראַטיווען קאָמיטעט פון דער „אַגענץ"

ירושלים, (יט"א)

קאָמענטירענדיג די ידיעה וועגען אָפּלעגען די זיצונג פון אַדמיניסטראַטיווען קאָמיטעט פון דער יודישער „אַגענץ", שרייבט דער „דבר" צווי. אַנד.:

מיר האָבען זיך פּערזענליכט מיט נישט-ציוניסטען, ווען עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, דאָס די ציוניסטישע אָר-גאַניזאַציע איז נישט אומשטאַנד אַליין צו פערשטאַרקען אונזערע אינפּלוסען און די האַפנונגען פון אונזער פאָלק. ווי אויך כדי צו בעווייזען די פיינד פון ציוניזם אונזער ענטשלאָסענהייט פאָרט צוזעצען פאַר יעדען פּריז דעם אויפבוי-ווערק אין א"י. די ציוניסטען האָבען זיך געמיינזאַם מיט די נישט-ציוניסטען גענומען צו דער א"י-אַרבייט, וועלכע וועט דויערן אַזוי לאַנג, ווי לאַנג עס וועט עקזיסטירען דער דאָזיגער בונד. עס איז דערפאַר צו בעדויערען, דאָס די זיצונג איז אָפּגעלעגט געוואָרען. עס דראָהט אונז די געפאַהר, דאָס מיר וועלען ווידער פערלירען דאָס, וואָס מיר האָבען א דאַנק דער פּערזענליכער גע-וואונען.

וועגען דעם זעלבען ענין שרייבט „דואר היום": עס האָט זיך בעשטעטיגט דאָס, וואָס מיר האָבען פאָר-אויסגע-זאָגט. אונזערע פּאַרטנערען אין דער יודישער „אַגענץ" זענען געוואָרען אונ-זערע מענטאָרען און זיי ברענגען צום אויסדרוק זייער איבערהערשאַפט, נישט רעכענענדיג זיך מיט וועלכע ס'איז העפ-לעכקייט.

דער געלד-מאַרק

וואַרשאָווער בערזע

וואַרשאָ, 20 יאַנואַר (טעלעפאָן). דער דאָלאַר אין וואַרשאָ איז געווען: אין קויף 8.88 זל. אין פערקויף 8.89 זל.

100 זל. בערלינער אין גאָלד 172 זל.

דאָלאַרובקאַ 77.50 זל.—78 זל.

באַנק פּאָלסקי 179.50 זל.

8 פּראָצענטיגע לאָדזער פאָנד-בריף 65.50—65 זל.

1 ביז 5 עמיסיע לאָדזער טראַמוויי-אַקציעס 92—94 דאָלאַר.

גאָלד-רובל 4.61 זל.

זילבער-רובל 238 זל.

זילבער-רובל קליינגעלד 1.15 זל.

1 גראַם ריינגאָלד 5.9244 זל.

מיטעלמעסיגע אומזעצען, די טענדענץ איז אַ פעסטע.

יודען זאָלען אַרויסטרעטען פון ירושלים'ער שטאָט-ראַט,

פאָדערט דער רעוויזיאָניסטישער „דואר-היום".

ירושלים, (יט"א)

דער „דואר היום" פערעפענטליכט אַן'אַרטיקעל, אין וועלכען די יודישע מיטגלידער פון דער ירושלים'ער שטאָט פערוואַלטונג ווערען אויפגעפאָדערט אַרויסצוטרעטען פון שטאָט-ראַט אַלס פּראָטעסט געגען דעם, וואָס דער ירו-שלים'ער שטאָט-פּרעזידענט ראַגהעב-בי נאַשאַשיבי בעטייליגט זיך אין דער דע-לעגאַציע קיין לאָנדאָן מצד דער אַראַ-בישער עקזעקוטיווע. די צייטונג פאָ-דערט, אַז אויך דער ווער-השיר זאָל פּראָטעסטירען געגען דעם דאָזיגען פאַקט.

סענאַט פון מינכענער פּאָליטעכניק איז דער „נומערוס קלאַוזוס".

מינכען, (יט"א)

דער סטודענטען פערבאַנד פון דער מינכענער פּאָליטעכניק האָט זייער צייט אָנגענומען לויט'ן פאָרשלאַג פון די נאַ-ציאָנאַל-סאָציאַליסטען א בעשלוס פאַר איינפיהרען דעם „נומערוס קלאַוזוס" פאַר יודישע סטודענטען. דער סענאַט פון דער מינכענער פּאָלי-טעכניק האָט אויף זיין לעצטער זיצונג מבטל געמאַכט דעם בעשלוס פון סטו-דענטען-פערבאַנד, אַלס אַזעלכער, וואָס שטעהט אין סתירה מיט'ן סטודענטען-סטאַטוט.

פּראָצעסע געגען באָיקאָט-אַגיטאַ-טאָרען אין ארץ-ישראל.

ירושלים, (יט"א)

דער יפו'ער דיסטריקט-קאָמיסאַר קעמפּבעל האָט אויפ'ן יסוד פון אַנטי-באָיקאָט-געזעץ פעראורטיילט אַן'אַראַ-בישען באָיקאָט-אַגיטאַטאָר אויף זעקס חדשים תפיסה. א צווייטער באָיקאָט-אַגי-טאַטאָר איז פער'משפּט געוואָרען צו געלד-שטראָף, און א דריטער איז בעפ-רייט געוואָרען. די בעשולדיגונג געגען די באָיקאָט-אַגיטאַטאָרען האָט אונטער-געהאַלטען דער יפו'ער פּאָליציי-אָפּ.ציר רינג.

געשטערט א פאָרשטעלונג פון א יודישער טרופּע אין קלוזש.

בוקרעשט, (יט"א)

דער „אוניווערסול" מעלדעט, אַז אין קלוזש האָט די יודישע טרופּע „הבימה" געגעבען א פאָרשטעלונג אין אונגאַרישען טעאַטער. בעת הדיזע אַקט האָבען זיך אַריינגעריסען אין זאַל א 15—20 יונגעלייט, וועלכע האָבען אויפ-געהויבען א סקאַנדאַל און בעוואָרפען די סצענע מיט פוילע אייער און קאַר-טאָפעל.

עס איז ענטשטאַנען א פּאַניק צווי-שען פּובליקום און די פאָרשטעלונג איז איבערגעריסען געוואָרען.

געריכט-אורטיילען אין ארץ-ישראל

אין צוזאַמענהאַנג מיט די א"י-אונרוהען.

ירושלים, (יט"א)

דאָס ירושלים'ער אַפּעלאַציאָנס-גע-ריכט האָט בעטראַכט דעם פּראָצעס פון ספרדישען יוד פון יפו שלמה עלזאר, וועלכער ווערט בעשולדיגט אין א מאָרד פערזוך איבער אַן'אַראַבער אין יפו דעם 25 סעפּטעמבער פ. י. איז עלזאר דורכ'ן קרייז-געריכט פער'משפט גע-וואָרען אויף 4 יאָהר תפיסה. דאָס אַפּע-לאַציאָנס-געריכט האָט דעם אורטייל פון קרייז-געריכט מבטל געמאַכט און האָט פער'משפּט עלזאר'ן בלויז פאַר בעזיצען פייער-געוועהר אויף 6 חדש'ים תפיסה.

דאָס אַפּעלאַציאָנס-געריכט האָט אויך בעטראַכט דעם פּראָצעס געגען אַראַבער קעמאַל קאַרער, וועלכער איז דורכ'ן קרייז-געריכט פער'משפּט געוואָרען אויף 7 יאָהר תפיסה פאַר ערמאָרדען דעם יודישען זקן אָזען אין יפו דעם 25 אַוי-גוסט. דאָס אַפּעלאַציאָנס-געריכט האָט פערגרעסערט די שטראָף פאַר'ן מער-דער פון 7 אויף 15 יאָהר תפיסה.

אַקציז-פּאַטענטען אויף 1930

צירקולאַר פון פינאַנז-מיניסטעריום

(§) די לאָדזער פינאַנץ-קאַמער האָט דערהאַלטען א צירקולאַר פון פינאַנץ-מיניסטעריום, אַז מען דאַרף נים אַרויס-געבען פון אַקציז פּאַטענטען די אַלע אַנטערנעמונגען, געגען וועלכע עס איז אונטערגענומען געוואָרן א שטראָף-אויס-פאָרשונג פאַר פערקויפען אינלענדאַל משקאות, וואָס ענטהאַלטען מעהר ווי 2 און א האַלבען פּראָצענט אַלקאָהאָל.

אין דעם צירקולאַר שטרייבט אונטער דאָס פינאַנץ-מיניסטעריום די נויטווענ-דיגקייט געגויי צו קאָנטראָלירען די אונ-טערנעמונגען, וועלכע האָבען אַן'אויס-צעל-פערקויף פון ביר, ווין, מעד א. א. משקאות, וואָס ענטהאַלטען ווייניגער ווי 2 און א האַלב פּראָצענט אַלקאָהאָל — צו די דאָזיגע ביר-שענקען פיהרען נישט אַן'אויסלענדישען פערקויף פון שטאַרקע משקאות.

דאָס מיניסטעריום קלערט אויף, אַז אַקציז-פּאַטענטען אויפ'ן ערשטען האַלב-בען יאָהר 1930 קאָנען אַרויסגעגעבען ווערען נאָר די ביז איצט טעטיגע איינ-צעל-געשעפטען, וועלכע זענען אָפּען אויפ'ן סמך פון די ליקווידאַציע-רעכט, וועלכע זענען פאַר זיי פערלענגערט גע-וואָרען ביז'ן 30 יוני 1930. די דאָזיגע פעראָרדנונג איז נישט חל אויף די איינ-צעל-אַלקאָהאָל אַנטערנעמונגען, וועלכע זענען אָפּען אויפ'ן סמך פון די נישט-קוועסטיאָנירטע קאָנצעסיעס, פאַר וועל-כע עס קאָנען אַרויסגעגעבען ווערען אַקציז-פּאַטענטען אָהן שום בעוואָרענישען.

מיט א שפּיצעל האָט א פרויען-הענדלער פערפיהרט א לעמבערגער יודיש מיידעל

לעמבערג. — אין היגען יודישען קוואַרטאַל טומלט זיך וועגען א גאַנץ סענסאַציאָנעלער פערפיהרונג פון א לעמבערגער יודיש מיידעל.

נאָך א לענגערער אויספאָרשונג איז די פּאָליציי ענדליך געפאַלען אויף דעם שפּור. עס האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז דאָס מיידעל האָט זיך מיט עטליכע חדשים צוריק בעקענט מיט א זעהר עלעגאַנט - געקליידעטען און שיינעם יונגענמאַן, וואָס האָט זיך פאָרגעשטעלט אַלס פערטרעטער פון א גרויסער לייפּ-ציגער פירמע, וואָס איז אַהער געקומען אויף אינקאַסאָ ביי די סוחרים אין פּויי-לען און לעמבערג.

די בעקאַנטשאַפט האָט דער יונגער-מאַן געשלאָסען מיט'ן מיידעל און קורץ דער האָט איהר אָנגעהויבען מאַכען ליי-בעס-ערקלערונגען. אָבער פּרל. יואַניער האָט זיך לכתחילה נישט געלאָזט איי-רעדען, ווייל זי האָט מורא געהאַט, אַז זי האָט צו טון מיט א פרויען-הענד-לער.

דער בחור האָט דערשמעקט, אַז דאָ וועט נישט געהן אַזוי לייכט, האָט ער איהר ערקלערט, אַז ער איז א בעגייס-טערטער, זי געפעלט איהם זעהר, אָבער ער האָט נאָך נישט בדעה מיט איהר חתונה צו האָבען. ער קאָן איהר אָבער פערשאַ-פען א גוטע שטעלע און א גרויסען מאַ-רק-מאַגאַזין.

דאָס האָט פּרל. וואַנדער איהם שוין אָנגעהויבען גלויבען. בפּרט, ווען א צייט שפּעטער האָט ער איהר געוויזען א בריף פון א לייפּציגער מאָדע-מאַגאַזין, וועל-כער זאָגט איהם צו דאָס מיידעל אויפ-נעמען ביי זיך.

ער האָט זיך תיכף אָנגעהויבען מיט-מיינען וועגען א פּאַס. איהר מוטער און די קרובים ראָבען איהר נישט געוואָלט ערלויבען אַוועקצופאָהרען. צוליעב דעם זענען פאָרגעקומען גרויסע אַוואַנטורעס צווישען מוטער און טאָכטער, אַזוי אַז דאָס מיידעל האָט אפילו געפרובט אַראָפּשפּרינגען פון פענסטער, אָבער מען האָט זי דערפון אָפּגעהאַלטען.

נאָך דער מעשה איז זי אַנטלאָפען פון דער היים און געדראָהט, אַז זי וועט זיך נעמען דאָס לעבען. לכתחילה האָט מען געמיינט, אַז זי האָט זיך טאַקע גע-נומען דאָס לעבען, אָבער עס האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז עטליכע טאָג נאָך דער מעשה איז אויף איהר פּאַס אַרויס-גענומען געוואָרען אין קראָקאָ א וויזע קיין דייטשלאַנד.

די פּאָליציי האָט ווייטער געפאָרשט און פעסטגעשטעלט, אַז אין לייפּציג איז בכלל נישטאָ אַזאַ מאָדע-מאַגאַזין. די ווייטערע אויספאָרשונג האָט פעסט-געשטעלט, אַז מען האָט דאָ צו טון מיט א פרויען-הענדלער.

אינטערווענץ צו אַנולירען פערלעגענע שטייערן פאַר די פעראָרימטע לאָדזער סוחרים

בעשליסט די לאָדזער האַנדעלס-קאַמער

אין לאָקאַל פון דער קרעדיט-געזעל-שאַפט איז נעכטען פאָרגעקומען א פּלע-נאַר-זיצונג פון דער לאָדזער האַנדעלס-קאַמער, וועלכע האָט אָנגענומען דעם 2. טייל פון סטאַטוט פון דער „קאַמער". אין זין פון סטאַטוט וועט דער דירעק-טאָר קאָנען געקינדיגט ווערען דורכ'ן פּרעזידיום ביי דער הסכמה פון מינדעסטנס 1 וויצע-פּרעזעס פון דער האַנ-דעלס-סעקציע.

אין זין פון א רעצעזיע פון האַנדעלס-מיניסטעריום מוז די „קאַמער" אויס-צאָהלען דער האַנדווערקער-קאַמער 10 טויזענד זל.

די האַנדעלס-קאַמער וועהלט דאַן א ...ראַט-קאָמיסיע פון 12 פּערזאָן. מצד די יודישע סוחרים זענען אין דער קאָ-מיסיע פערטרעטען די ה"ה מ. האַלפּערן, פּרעזעס לייבוש ראָזענבערג און לעאָן מאָקרסקי. עס ווערט אויך געוועהלט א קאָמיסיע פון „7" אויף אויסצוזוכען א פּערטרעטער אויפ'ן אָרט פון טראַגיש אומגעקומענעם מיטגליד ד"ר באַרשעווס-סקי, וועמענס אָנדענק עס איז, אגב, בעעהרט געוואָרען דורך אויפשטעהן.

די „קאַמער" נעמט אָן דעם רוף א דרינגענדען פאָרשלאַג וועגען ווענדען זיך צום פינאַנץ-מיניסטעריום מיט דער בימע אָפּצולעגען דעם צאָהלונגס-טער-מין פון דער 4. „זאַליטשקע" אומזאַץ-שטייער ביז נאָכ'ן רעפּינוטיווען אויס-מעסטען פון דעם שטייער, ד. ה. ביז אַפּריל.

דאָס פּרעזידיום פון דער האַנדעלס-קאַמער ווערט דורכ'ן פּלענום אויפגע-פאָדערט צו אינטערווענירען ביים פּרע-זעס פון דער פינאַנץ-קאַמער אין לאָדז וועגען פינאַנצירעלען גאַנץ קליי-נע ראַטעס די פערלעגענע שטייערן פון אַלע פעראָרימטע סוחרים, וועלכע זענען נישט ביכולת זיי צו בעצאָהלען אין דער פאָרם, ווי מען פערלאַנגט עס איצט.

א פאָרשלאַג פון דער סוחרים-סעקציע אַרויסצוטרעטען צום פינאַנץ-מיניסטער יום מיט דער בימע צו אַנולירען די פער-לעגענע שטייערן פון א ריי יאָהרען פאַר אַלע פעראָרימטע סוחרים—ווערט אָנגענומען און איבערגעגעבען דער שטייער-קאָמיסיע אויסצואַרבייטען וועגען דעם א געהעריגען מעמאָריאַל.

נאָך קורצע און שווערע ליידען איז געשטאָרבען אין עלטע פון 70 יאָהר אונזער ליבע מוטער, גרויס-מוטער, אור גרויס-מוטער, און טאַנטע

נ"ע

בריינדל איזענטאַל

אשת המנוח ר' יצחק דוד ז"ל

די לויה קומט פאָר היינט דינסטאָג כ"א טבת 12 מיטאָג פון טרויער-הויז ראָקאָטשינסקאָ 6. וועגען וואָס ס'טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

לאָדזער טאַגעבלאַט

דער רעדאַקטאָר (עמט-אָן פון 6 ביז 7 אין אָװענד.

גישט בעשטעלטע מאַנוסקריפטען װערען נישט צוריקגעשיקט.

אַדרעס: „Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16 Skrz. poczt. 16

טעלעפאָנען: רעדאַקציע 10057. אַדמיניסטראַציע 100.47

די לאָנדאָנער ים-קאָנפערענץ

היינט עפענט זיך די ים-קאָנפערענץ אין לאָנדאָן. דאָס איז שוין אַלזאָ די דריטע אינטערנאַציאָנאַלע קאָנפערענץ אין משך פון ערשטען חודש אונז'ם נייעם יאָהר.

די ים-קאָנפערענץ װערט געעפענט מיט גרויס פּאַראַד. עס בעטייליגען זיך אין איהר ענגלאַנד, אַמעריקאַ, פראַנקרייך, איטאַליען און יאַפּאַן. אַלץ מלוכות, װאָס האָבען א קלענערע אָדער א גרעסערע השפעה אויף די ים-װעגען פון דער װעלט, און מלוכות מיט א גרויסען האַנדעלס-פלאָט, און מיט נאָך א פיל טייערען קריגס-פלאָט. ...

מוז דער ים זיין רוהיג, ער מאָר זיך נישט שטורמען און בייזערען. עס מאָגען אויף איהם נישט לויערען קיין פיינדליכע שיפען, מען מוז זיין זיכער פאַר אַן אָנפאַל פון שונא. דער גאַנצער ים-האַנדעל איז א געשיכטע פון פיראַטיזם, װאָס איז אַמאָל געװען זעהר שטאַרק ענטװיקעלט. שפּעטער האָט מען די ים-רויבערײַ אויסגעראָטעט, אָבער אַנשטאָט די אונלעגאַלע פיראַטען-שיפען נעמען זיך אויף די ים'ען לעגאַלע קריגס-שיפען פון די פערשידענע מלוכות און יעדע מלוכה קאָן אויפן די אַנדערע פערמאַכען דעם װעג און זי אָפּשניידען פון די ים-װעגען. װאָס פירען צו די ...

יודישע נייעס.

יוד. אימיגראַציע קיין קאַנאַדע

מאָנטרעאַל, (יט"א)

אין משך פון לעצטען האַלבען יאָהר זענען קיין קאַנאַדע אָנגעקומען 2067 יודישע אימיגראַנטען.

דער „קרוינפּרינץ" פון עבר-הירדן.

ירושלים, (יט"א)

פון אַמאַן מעלדט מען מיט, אַז דער עלסטער זוהן פון עמיר פון עבר-הירדן אַבדולאַה, דער „קרוינפּרינץ" טאַלאַל האָט פערענדיגט זיינע שטודיען אין לאָנדאָן און אומקעהרענדיג זיך קיין עבר-הירדן, איז ער אַריינגעטרעטען אין דער אַרמעע.

געלד-שטראַפען פאַר מאַכען פאַלש געלד.

ירושלים, (יט"א)

דאָס ירושלים'ער אַפּעלאַציע געריכט האָט פערבויטען אויף געלד-שטראָף פון 300 פונט ד ושטראָף פון 18 חדשים תפיסה, װאָס דאָס קרייז-געריכט האָט אַרויסגעגעבען געגען א געװיסען אַראַבישען געלד-פעלשער.

שומרי-שבת-בעװעגונג אין רומעניען.

בוקאַרעסט, (יט"א)

אין גאַנץ רומעניען זענען די מאַטוראַלע עקזאַמענס פאַר עקסטערניסטען בעשטימט געװאָרען אויף דעם 25 יאַנואַר, װאָס פאַלט אויס שבת. אַזוי אַרום װאָלטען פיל יודישע שילער געװען געצװאונגען מחלל-שבת צו זיין. אין צוזאַמענהאַנג דערמיט האָט זיך א דעלעגאַציע פון שומרי-שבת פערבאַנד אין רומעניען געװענדעט צום רומענישען בילדונגס-מיניסטער, װעלכער האָט פעראָרדענט איבערצורוקען דעם טערמין פון די עקסטערען-עקזאַמענס אויף דעם 27-טען יאַנואַר. דער יאָזישער בעשלוס איז אין די קרייזען פון שומרי-שבת אויפגענומען געװאָרען מיט גרויס ציפרידענהייט.

מאַסקװער „אמעס" װערט אַ יודישע אָרגאַני-זאַציע מיט אַ קריסטליכער מעהרהייט

„אמעס" פאָדערט אַרויסצושיקען דעם י. ט. א.-קאָרעספּאָנדענט פון מאָסקװע.

מאָסקװע, (יט"א)

אויף דער יעהרליכער קאָנפערענץ פון „אמעס", װאָס האָט זיך דאָ געשלאָסען אין גאַנצען צו זעהן, אַז אין מאָסקװע האָט דער „אמעס" מעהר מיטגלי-דער קריסטען װי יודען. דער „אמעס" צעהלט אַנצט אין מאָסקװע איבער זעכ-צעהן טויזענד מיטגלידער פון װעלכע 60 ...

... דער „אמעס" איז אויך לעצטענס געװאָרען אויס אונפּאַרטייאישע אָרגאַני-זאַציע און פיהרט זיין מיטגלידער אונ-טער דעם קאָמוניסטישע אינסטרוקציעס. „מיר האַלטען די דאָזיגע דערגרייכונג אַלס דעם בעסטען רעזולטאַט פון אונ-זער אויסגעהאַלטענער קלאַסען-ליניע", האָבען די רעדנער אויף דער קאָנפע-רענץ עטליכע מאָל אונטערגעשטראָכען.

* * *

מאָסקװע, (יט"א)

די צענטראַל-פערװאַלטונג פון „אמעס" אין מאָסקװע האָט אין א זייער אָרגאַן „מיטינגע" פערעפענטליכט א זעהר לאַנגען אַרטיקעל װעגען דעם מאָסקװער קאָרעספּאָנדענט פון דער יט"א ה' סמאָ-לאַר און פאָדערט אַרויסשיקען דעם קאָרעספּאָנדענט פון ראַטען-פערבאַנד. דער אַרטיקעל איז פול מיט שמוציגע בלבולים און אָנפאַלען. װאָס זענען מעהר צוגעפּאַסט צו א בולװאַר-צייטונג װי צו אַן אָפיציעלען אָרגאַן פון א געזעלשאַפטליכער אָרגאַניזאַציע.

אלס הויפט-בעשולדיגונג נעגען דעם יט"א-קאָרעספּאָנדענט װערט אין דעם אַרטיקעל אַרויסגעשטעלט דאָס, װאָס ער האָט מיטגעטיילט קיין אויס-לאַנד, אַז דער „אמעס" האָט אַרויסגע-געבען אין ביר-בידזשאַן צװיי אין א האַלב מיליאָן רובל און דאָרט בעזעצט בלויז קנאַפע צװיי הונדערט יודישע פאַ-מיליעס. דער אַרטיקעל לייקענט נישט ...

יודישע פרידענס-געזעלשאַפט אין ענגלאַנד

און די אינטערנאַציאָנאַלע קאָנפערענץ פאַר ים-ענטװאָפנונג.

לאָנדאָן, (יט"א)

די יודישע פרידענס-געזעלשאַפט אין ענגלאַנד, בראש פון װעלכער עס שטעהט דער רב-הכולל פון ענגלאַנד דר' ד"ר הערץ, האָט אין צוזאַמענהאַנג מיט דער קאָנפערענץ פאַר ים-ענטװאָפ-נונג, װאָס װערט איצט אָפּגעהאַלטען אין לאָנדאָן, פערעפענטליכט א קאָמו-ניקאַט אין װעלכען עס װערט צו אַנד-רעזאַגט: די יודישע פרידענס-געזעל-שאַפט דריקט אויס איהר גרויסע צו-פרידענהייט מיט די פערהאַנדלונגען צװישען פרעמיער מאַקדאָנאַלד און פרע-זידענט הובער, װעלכע האָבען דערפירט צו דער קאָנפערענץ צװישען די 5 גרויס מאַכטען פאַר דער ענטװאָפנונג אויפ'ן ים. די יודישע פרידענס-געזעלשאַפט לעגט פאַר דער רעגירונג מיט'ן גאַנצען רעספּעקט אויסצונוצען די געלעגענהייט, פרי צוזאַמען מיט די אַנדערע מאַכטען פערקלענערען די צאָהל פון די קריגס-שיפען און פּאָלשטענדיג בעזײַטיגען די ריזען-שלאַכט-שיפען. נאָכ'ן פאַרניכ-טען זענען די קריגס-שיפען אין בעזונ-דערע ... שלום-פּאַקט זענען די קריגס-שיפען אין בערגן, שוין גישט רעדענדיג דערפון, דאָס זיי שאַפען א שװערע און גוצלאָזע לאַסט פאַר די שטייערצאָהלער און אַלע לענדער און בעדראָהען די מזלדיגעהייט געפּיהל, אָהן װעלכען עס איז נישט מעגליך קיין אינטערנאַציאָנאַלער שלום.

די רבנות-הראשית אין לאָנדאָן האָט פעראָרדענט אָפּצוראַכטען און משך פון די קאָנפערענץ-פערהאַנדלונגען ספּעציעלע תפילות און אַלע שוהלען פאַר'ן ערפאָלג פון שלום-געדאַנק.

שרעקליכער מאָרד פון אַ יודישער פרוי.

דער מערדער זאָל זיין איהר מאַן.

בוקאַרעסט. (יט"א)

גאַנץ בוקאַרעסט איז אויפגערעגט דורך דעם שרעקליכען מאָרד, װאָס איז פאָרגעקומען אין יודישען קװאַרטאַל דוּדעשטי, װאו עס איז דערהרג'עט געװאָרען די פרוי קאַראָלינאַ שװאַרץ, די אייגענטימערין פון א קרעטשמע. דער קערפּער פון דער פרוי איז צושניטען געװאָרען אויף שטיקלעך. מען האָט אויפגעריסען דעם געלד-קאַסטען און אַרויסגענומען 150 טויזענד לעי. דער מאָרד איז דורכגעפיהרט געװאָרען מיט א שרעקליכער אַכזריות. די מערדער האָ...

... דער'הרג'עט געװאָרען דורך איהר מאַן הערמאַן שװאַרץ מיט זיין געהילף, דער מאַן האָט איהם צוגעזאָגט 10.000 לעי דערפאַר און אויך מיטנעמען קיין ענגי-לאַנד. װאו ער האָט געהאַט פרעה צו אַנטלויפען. שװאַרץ לייקענט אינגאַנצען. ער מענה'ט, אַז זיין געהילף האָט אַליין די פרוי נע'הרג'עט און װיל איצט די שולד אַרויפװאַרפען אויף איהם.

5-יעהריגער יובילעאום פון „פּאַלעסטיין בולעטין".

ירושלים, (יט"א)

די איינציגע יודישע טעגליכע צייטונג אין דער ענגלישער שפּראַך אין א"י, „פּאַלעסטיין בולעטין". װאָס װערט אַרויסגעגעבען דורך דער „סוכנות ארץ ישראלית" — א שװעסטער-אָרגאַניזאַציע פון דער יודישער טעלעגראַפען-אַגענטור, איז אַריינגעטרעטען אין 6-טען יאָהר פון איהר עקזיסטענץ. די צייטונג איז לעצטענס בעדייטענד פערברייטערט געװאָרען.

אַ קאַפּעלע הומאָר

װערטלעך און שטעכװערטלעך

אַ שעהנע שטים

פרוי: — דאָס קינד װיל נישט איינשלאָפען זאָל איך איהם זינגען?

מאַן: — פּרוּב פריהער מיט גוטען.

* * *

אַ טרייסט פון אַ מאַמע

— װאָס טוט מען, מאַמע, מיין מאַן האָט אַזוי פיל חסרונות.

— בערעכען אָבער דאָס פערגעניגען, װאָס די האָסט, װען די װאַרפסט איהם פאָר אָט די אַלע חסרונות.

* * *

פריזיערס רעדען היינט װעניג

— אַמאָל, אַז די פלעגסט אַריינקומען צו א פריזיער, פלעגט ער האַלטען אין איין רעדען.

— און היינט?

— היינט קומען דאָך אויך פרויען שערען זיך די האָר, גיבען זיי דעם פריזיער נישט די מעגליכקייט צו עפענען א מויל.

איינאָרדנונג פון יודישע לאַנד-װירטען אין פראַנקרייך

װאָס יק"א האָט געטוהן און איז װייטער גרייט צו טוהן אויף דעם געביט?

די יקא האָט געלאָזט אויספאָרשען דורך קאָמפּעטענטע אַגראָנאָמען די פראַגע װעגען איינאָרדנען יודישע לאַנדװירטשאַפטליכע-אַרבייטער אין פראַנקרייך װי אויך די אַרבייטס-תנאים פון די לאַנד-װירטשאַפטליכע אַרבייטער, װאָס זענען איינגעאָרדנעט געװאָרען אין פראַנקרייך מיט דער הילף פון צענטראַלען יודישען עמיגראַנטען „הילפס-קאָמיטעט", װאָס איז איינגעשלאָסען אין דער עמיגראַציע פאַר איינװאַנדערונג „היאַס-יקא-עמיגדירעקט".

דער רוב פון די יונגעלייט, װאָס זענען איינגעאָרדנעט אין פראַנקרייך אַלס לאַנד-װירטשאַפטליכע אַרבייטער, געפינען זיך ...

... אין דעפּאַרטאַמענט װאָקלוז, אויך װעל-כען מען האָט זיך אָפּגעשטעלט ער-שטענס, װייל דאָרט איז פאַראַן א גרוי-סע נאָכפראַגע אויף אַרבייטער, װעלכע װערען גוט בעצאָהלט, פון דער אַנדערע זייט, צוליב דער נאָהענטקייט פון א צענ-טער, װאו עס געפינט זיך שוין א יודי-שער ישוב.

דורך פון דעם סטאַזש העגט נאַטירליך אָפּ פון זיינע פערזענליכע פעהיגקייטען און פון זיין פריהערדיגער לאַנדװירט-שאַפטליכער צוגרייטונג (אונטער „פער-מע-אַרבייטען" מיינט מען א גרופּע, װאָס בעשטעהט פון א מאַן און א פרוי, אָבער נאָך בעסער, װען זיי האָבען אין זייער רשות הילפס-כחות, װי למשל, א ...

... ערפאָלג, מוז מען פריהער בעשאַ־פינען פאָלגענדע בעדינגונגען, װעלכע דאַרפען א שייכות צו די עקאָנאָמישע און לאַנד-װירטשאַפטליכע תנאים פון דעם עגטס-שפּרעכענדען קאַנט. במעט יעדע פערמע װאָס איז צו בעקומען אין דרום-מערב פראַנקרייך בעשטעהט פון א שטח ערד, װעלכער דאַרף בעאַרבייט װערען כמעט מיט דורך דריי דערװאַקסענע פערזאָן. די אייגענטימער פון די פערמעס קענען זיי אָפּגעבען אויף פאַכט אויף דער העלפט („מעטעיאַזש") בלויז פאַר גרו-פע', װאָס שטעלען מיט זיך פאָר אַזא אַרבייטס-קראַפט. אויב דער פעכטער האָט נישט אַזוי פיל אַרבייטער און בע-שטאַנד פון זיין פאַמיליע, װעט ער דאַרף מוזען אַליין דינגען פרעמדע אַרבייטער. די הויפּט-סיבה, װאָס טרייבט אָבער דעם פראַנצויזישען בעל-הבית צו פערדינגען די פערמע, איז דער דער מאַנגעל אין לאַנד-אַרבייטער.

פון דער אַנדערער זייט מוז יעדער, װאָס װיל װערען פעכטער, שוין האָבען א געװיסע ערפאַהרונג אין לאַנד-אַרבייט. די ערפאַהרונג קאָן ער אָבער בעקומען נישט אַנדערש, װי אַרבייטענדיג אין איין צװיי יאָהר אויף א פערמע פון דעם קאַנט, אַלס פערמע-אַרבייטער. דער ...

(ענדע — זעה 6)

סענסאַציאָנעלע ענטדעקונג װעגען דער אָפּשטאַמונג פון יודען

די יודען זענען נישט קיין סעמיטען, נאָר חתים...

פּראַג, (יט"א)

דער בערימטער טשעכאָסלאָװאַקי-שער אָריענטאַליסט פּראָפ. פון פּראַגער אוניװערזיטעט הראָסני, װעלכער האָט פערבראַכט איניגע יאָהר אין קליין-אַזיען, װאו ער האָט דורכגעפיהרט אַרכעאָלאָגישע פאָרשונגען, האָט אין א געשפּרעך מיט דעם קאָרעספּאָנדענט פון דער טשיקאַגער „דעילי ניוס" איי-בערגעגעבען װעגען זיין סענסאַציאָנע-לער װיסענשאַפטליכער ענטדעקונג, מכח דער אָפּשטאַמונג פון די יודען. לויט דער מיינונג פון פּראָפ. הראָסני זענען די יודען נישט קיין סעמיטען, נאָר חתים. לויט זיין טעאָריע שטאַמען די יודען פון א ראַסע, װעלכע איז צװישען טויזענדער יאָהרען און האָט זיינערצייט געהערשט איבער דעם גאַנצען מז"ח. פּראָפ. הראָסני שטיצט זיינע ענטדע-קונגען אויף די רעזולטאַטען פון די פיל-יעהריגע פאָרשונגען, װעלכע ער האָט דורכגעפיהרט איבער די מאַטעריאַלען פון זיין עקספּעדיציע אין קליין-אַזיען. די אויסגראַבונגען, װעלכע זענען דורך פּראָפ. הראָסני ענטדעקט געװאָרען, בעװייזען, דאָס די אַרמענער, פּערסען, יודען, אַסירער און חתים געהערען צו דער זעלבער עטנאָלאָגישער משפּחה.

קאַמפּאַניע פון יודישען נאַציאָנאַל-פאָנד אין סאַלאָניק.

סאַלאָניקי, (יט"א)

דאָ האָט געװײַלט איניגע װאָכען דער ספּעציעלער שליח פון יודישען נאַ-ציאָנאַל-פאָנד ה' שמשון גאָלדמאַן, װעל-כער ענטװיקעלט אַן אינטענסיװע טע-טיגקייט. כדי צו פערגרעסערען די הכ-נסות פון יודישען נאַציאָנאַל-פאָנד אין די באַלקאַן-לענדער. לויט דער איניציא-טיװ פון ה' גאָלדמאַן איז דורכגעפיהרט געװאָרען אַן אַקציע פאַר'ן קרן-קימת אין די יודישע שוהלען, װי אויך א חנוכה-אַקציע, אין װעלכער ס'האָבען זיך טייל גענומען פיל יודישע געזעלשאַפט-ליכע אינסטיטוציעס. עס איז געשאַפען געװאָרען א ספּעציעלע פּישכעס-קאָמי-טע װי אויך א ליגע פון פריינד פון יודישען נאַציאָנאַל-פאָנד. ה' גאָלדמאַן ...

דאָס אַריינגעצױגען אין דער קאַמפּאַניע יודישע פרויען און יוגענד-אָרגאַניזאַ-ציעס. עס איז דורכגעפיהרט געװאָרען אַן אַקציע פאַר איינקויפען ערד אין א"י. װאָס האָט אַריינגעבראַכט 138 פונט.

ה' גאָלדמאַן איז פון סאַלאָניקי אַבגע-פאָהרען קיין אַטען און רעפּעקטיװ אויך בעזוכען אַלע גרעסערע יודישע קהלות אין גריכענלאַנד אַזוי װי אויך װעט אָפּ-פאָהרען קיין יוגאָסלאַװיען און בולגאַ-ריען צו פיהרען דאָרט אַן אַקציע פאַר'ן יודישען נאַציאָנאַל-פאָנד.

לעזט און אַבאָנירט דאָס „לאָדזער טאַגעבלאַט"

נייע פערװאַלטונג פון בערלינער יודישע קהלה.

בערלין, (יט"א)

נאָכדעם װי די 5 פערװאַלטונגס-מיט-גלידער, װעמענס קאַדענץ עס האָט זיך פערענדיגט מיט'ן סוף פון מונאַט 1929, זענען אויפסניי אויסגעװעהלט געװאָרען אין דער פערװאַלטונג פון דער בערלינער קהלה, איז דורכגעפיהרט געװאָרען א נייע קאָנסטיטואירונג פון קהלה-פּרעזידיום. אַלס פאָרזיצער איז אויפסניי געװעהלט געװאָרען דירעקטאָר װאָלפגאַנג קאַרעסקי, אַלס װיצע פאָרזיצער קאָמער געריכטס-ראַט לעאָ װאָלף און קאָמערציאַל-ראַט גערסאָן סימאָן.

לאָדז — 21. יאַנואַר 1930 — זון-אויפגאַנג 7.36 — זון-אונטערגאַנג 3,59 — דינסטאָג, כ"א טבת תר"ץ, פ' שמות

טאָג-כראָניק

קויהלען-פערקויף
נידריגער פון „צעננים"

(ב) צוליב דעם, וואָס די קויהלען-לאַגערס אין לאָדז זענען איבערפילט, ווערען די קויהלען און אייניצעל-פערקויף פערקויפט מיט 50 גראָשען ווע ניגער, ווי עס זעהט פאָר דער „צעננים".

לאָדזער אינדוסטריע אויף די לייפציגער יריד

(§) דער דירעקטאָר פון דער לאָדזער האַנדעלס-קאַמער ה' בייער איז נעכטען צוריקגעקומען קיין לאָדז נאָכדעם, ווי ער האָט זיך בעטייליגט אין דער זיצונג פון קאָמיטעט פאַר דער פוילישער אויסשטעלונג אויף די לייפציגער יריד'ן. די עקספּעדיציע-קאָסטען פאַר די פוילישע עקספּאָנאַטען ווערען פערקלענערט ביז צו 2000 זל.

קהלה-בודזשעט פאַר 1930
אויפ'ן אָפּעראַציאָנס-טיש" פון דער בודזשעט-קאָמיסיע

אונטער'ן פאָרזיץ פון וויצע-פּרעזעס ה' בערגער איז פאָרגעקומען א זיצונג פון דער בודזשעט-קאָמיסיע ביי דער קהלה. עס איז רעפעריט געוואָרען דער בודזשעט פאַר 1930. אַלס מוסטער דער צו איז גענומען געוואָרען דער בודזשעט פאַר 1929 (ערשטער גלגול), וואָס ווערט דורך דער קאָמיסיע בעטראַכט אַלס ערשטע לעזונג.

דערנאָך איז דער בודזשעט שוין בעטראַכט געוואָרען אין דער צווייטער לעזונג.

אין דער ראַבינאַט-קאָמיסיע זענען בעשטימט אין די אויסגאַבען 59,040 זל. פענסיעס און 9840 זל. גראַטיפיקאַציעס.

עלטשטעטישע שוהל: הכנסה 13000 זל. פון „שטעט"; פון נדרים 3000 זל.; פון בית-המדרש 9000 זל. הוצאות: פענסיע פאַר די אַנגעשטעלטע 13920 זל. באַר 12.000 זל. אונטערהאַלטונג וואַ- סערלייטונג 6000 זל. עס איז בעשלאָסען געוואָרען אויפצופאָדערן די קהלה-פערוואַלטונג אונצופיהרען און דער שוהל צענטראַל-בעהייצונג. עס איז בעשטימט געוואָרען 25000 זל. אויפצו- בויען די מקוה אויף יולישא גאַס, אויף א בשר'ע קיך פאַר יודישע זעלנער 10 טויזענד זל. אויפ'ן עירוב 3000 זל.

די סאָציאַלע הילפס-קאָמיסיע. פאַר'ן משוגעים-הויז איז בעשטימט געוואָרען אויף בעלייכטונג, בעהייצונג 5000 זל., בעשפייזונג 20.000 זל., אונטערהאַלטונג 8000 זל., איבערבויען די בעדער און ווענטילאַציע 12.000 זל., פאַר'ן משוגעים-קאָמיטעט (ביוראָ) 100 זל.

ס'איז בעשלאָסען געוואָרען, צו ווענדען זיך, צום מאַגיסטראַט מיט א מעמאָריאַל וועגען סובסידירען מינדעסטענס דאָס משוגעים-הויז, ווייל אין 1921 האָט די שטאָט געגעבען א סובסידיע.

די קהלה פערנעמט זיך איצט מיטן גורל פון די היימלאָזע קינדער, וועלכע ווערען אויסגעהאַלטען אין פערשידענע אנשטאַלטען. די קהלה וועט זיך ווענדען צום מאַגיסטראַט וועגען סובסידירען די דאָזיגע אַנשטאַלטען. די קהלה איז אויך אויפגעפאָדערט געוואָרען אונ- טערצונעמען דאָס יתומים-הויז פילנאַ- צנא 39.

אויף קינדער-פערזאָרגונג האָט די קאָמיסיע בעשטימט 71,280 זל., אויף דער זוינג-היים ביי „טאָז" 12000 זל., פאַר דער יודישער קאָנסולטאַנץ 3000 זל., פאַר דער קהל'ישער גמילת חסדים-קאַסע 20.000 זל. הילף פאַר אָרימע עמיגראַנטען 1000 זל., אויף אויסהאַלטען קראַנקע און שפּיטלער און אין „מרפא" 52,800 זל. איינמאָליגע שטיצע 90000 זל. פאַר עקסמיטירטע 25000 זל. פסח-אַקציע 60.000 זל., קויהלען-אַקציע 60 טויזענד זל., פסח-אַקציע פאַר זעלנער און אַרעסטאַנטען 20.000 זל. גרינדען זומער-קאָלאָניעס פאַר קינדער 2000 זל. פאַך-אויסבילדונג פאַר האַנדווערקער 5000 זל.

א באַנק-בעאַמטער,
וואָס האָט „פערשאַפט" אַלקאָהאָל-קאָנצעסיעס

די בזרנאַשטשער אויספאָרשונגס-מאַכט האָט אויפגעפאָדערט די לאָדזער פּאָליציי צו אַרעסטירען א געוויסען אַר- טור קויפמאַן, א בעאַמטער אין דער דייטשער קאָאָפּעראַטיווער און זגערזש. עס האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז קויפמאַן האָט אין בזרנאַשטש, אַלס סעקרעטאַר פון דייטשען ווירטשאַפטס-פערבאַנד, זיך פערנומען מיט „פער- שאַפען" אַלקאָהאָל-קאָנצעסיעס. עס האָ בען זיך געפונען א סך בעלנים און פון יעדען איינעם האָט ער גענומען צו 1000 זל., כדי „צו שמירען"... פערשטעהט זיך, אַז קיין איין קאָנצעסיע האָט ער נישט אויסגעפועל'ט.

ער איז אַרעסטירט און ווערט א גע- שמירטער היינט אָפּגעפיהרט קיין בזר- נאַשטש.

ראַדיאָ פּראָגראַם

דינסטאָג 21 יאַנואַר

וואַרשאַ, (1412)

11.58	שעה צייכען
12.05—13.10	גראַמאָפאָן-קאָנצערט
16.15—17.15	" "
17.45—18.45	פאָלקסטימליכער קאָנצערט (אָרקעס- טער און פידעל)
19.10	לאַנדווירטשאַפטליכע בערזע
22.30	ספּאָרט-ידיעות
22.30	לעצטע נייעס

ווילנא (385)

12.05—13.10	פאָלקסטימליכער קאָנצערט
16.15	גראַמאָפאָן-קאָנצערט

פּויזען (335)

14.—	בערזען-בעריכט
19.50—22.30	אָפּער פון גרויסען טעאַטער

אויסלענדישער ראַדיאָ-פּראָגראַם

פּאַריז (1725)

21.—	אָראַטאָריום פון הענדעל „משיח"

מאָסקווא (720)

19.—21.—	לענין-פייערונג, טרויערמאַרש, 5 חאָר- יאַציעס פאַר'ן סימפאָנישען אָרקעסטער, דערנאָך די „IX. סימפאָניע" פון בעטהאָווען מיט כאָר- בעטייליגונג

ריגא (525)

19.03—21.—	קאָנצערט

בוקאַרעסט (394)

20.—	סימפאָנישער קאָנצערט

וואָס ?
?

לאָקאַל-שטייער
ווער מוז צאָהלען דעם דאָזיגען שטייער, און ווער נישט?

אַלע לאָדזער איינוואוינער בעקומען איצט אויפפאָדערונגס-צעטלען צו צאָה- לען לאָקאַל-שטייער פאַר 1930. עס איז דעריבער נויטיג צו ברענגען אויף דעם אָרט איניגע אויפקלערונגען וועגען דעם דאָזיגען שטייער.

דעם לאָקאַל-שטייער ליגען אונטער אַלע מינים לאָקאַלען, ווי וואוינונגען, אינדוסטריע לאָקאַלען, האַנדעלס-לאָ- קאַלען א. א. וו. לאָקאַל-שטייער דאַרף מען נישט צאָהלען פון שוהלען, „שטיב- לעך", חברות; לאָקאַל-שטייער צאָהלט מען אויך נישט פון פאַבריקס-בנינים, וואָס זענען בעשטימט אויסשליסליך צו אינדוסטריע-צוועקען. דעם שטייער צאָה- לען אויך נישט זעלבסטפערוואַלטונגס- אינסטיטוציעס. בילדונגס-אַנשטאַלטען וואוילטעטיגע אינסטיטוציעס און קהלות.

פאַר לאָקאַלען פון נייע הייזער, אין בעזונדער'ס ווילטיג צו וויסען, אַז פאַר די לאָקאַלען אין הייזער, וואָס זענען אויפגעבויט געוואָרען נאָכ'ן 1. יאַנואַר 1919 — דאַרפען די איינוואוינער נישט צאָהלען דעם לאָקאַל-שטייער במשך פון 10 יאָהר נאָכ'ן אַריינציהען זיך אין די דאָזיגע דירות.

פון לאָקאַל-שטייער זענען אויך בעפרייט די לאָקאַלען, וואָס זענען צייט- ווייליג נישט פערנומען.

אַרבייטסלאָזע, וואָס פערנעמען די- רות פון 1 צימער אָדער 1 צימער מיט א קיך אויך, זיי זענען רעגיסטרירט אין מלוכה'שען אַרבייטס-פערמיטלונגס-ביוראָ, אָדער אין מאַגיסטראַט דאַרפען אויך נישט צאָהלען קיין לאָקאַל-שטיי- ער. דאָס איז, אגב, נאָר אין פאַל, ווען דער אַרבייטסלאָזער האָט נישט קיין סובלאָקאַטאָר אין זיין דירה. קליינע דיר- רות פון אינוואַלידען אָדער אַלמנות און יתומים פון די זעלנער, וועלכע גע- נוסען פון דער אינוואַלידען רענטע, ווי אויך דירות פון פּענזיאָנען, וואָס גענוי- סען שטיצע צוליב אַלטקייט און אונפאַ- הינקייט צו דער אַרבייט זענען אויך בעפרייט פון צאָהלען לאָקאַל-שטייער.

דער לאָקאַל-שטייער ווערט גענומען אין דער הויך פון 8 פּראָצענט פון די- רה-געלד, דערפון געהען 4 פּראָצענט פאַר דער שטאָט, 2 פּראָצענט אויפ'ן פונאַנדערבויאונגס-פאָנד און 2 פּראָ- צענט לטובת מיליטער-לאָקאַלען.

דער לאָקאַל-שטייער איז צאָהלבאַר אין 4 קוואַרטאַל-ראַטעס, נעמליך: אין פעברואַר, מאַי, אויגוסט און נאָוועמ- בער.

אויף דער אויסמעסטונג פון לאָקאַל- שטייער קאָן מען אַפּעלירען דורך דער פערמיטלונג פון מאַגיסטראַט אין משך פון 14 טעג נאָכ'ן דערהאַלטען דעם צאָהלונגס-צעטעל.

נחום סאָקאָלאָוו אין „וויזאָ"
די פייערליכע אויפנאַהמע אין לאָדזער פרויען-קלוב

די שעהנע מיט לעבעדיגע בלומען דעקאָרירטע זאַלען פון יודישען פרויען- פעראיין „וויזאָ" זענען פאַרגאַנגען שבת שוין 6 א זייגער נ"מ געוואָרען איבער- פילט מיט פרויען, מיטגלידערינס פון פעראיין, וועלכע האָבען מיט אונגעדולד ערוואַרט דעם פּרעזידענט פון דער אַל- וועלטליכער ציוניסטישער עקזעקוטיווע נחום סאָקאָלאָוו.

די זאַלען זענען, לײדער, צו קליין און האָבען נישט געקענט אריינעמען אַלע מיטגלידערינס (דער פעראיין צעהלט ביי א 500) און א סך דאַמען האָבען געמוזט אַוועקגעהן, נישט קענענ- דיג זיך אַריינבעקומען אינעווייניג.

אַזייגער האַלב אַכט, איז דער פּרעזי- דענט אין בעגלייטונג פון זיין טאָכטער צעציליאַ סאָקאָלאָוו, פרוי ד"ר ברוידא, (וויצע-פּאָרזיצענדע פון „וויזאָ"), דעפּ. ד"ר ראָזענבלאַט און ד"ר עלענבערג ערשינען אין זאַל. די דאַמען האָבען איהם געמאַכט א שטורמישע אָוואַציע.

נאָכדעם, ווי ער האָט צוזאַמען מיט דעם פּרעזידיום פון „וויזאָ" פערנומען דעם פּלאַץ אויבען-אָן בײם פּרעזידיום- טיש, האָט די פאָרזיצענדע פון „וויזאָ" פרוי מ. רעזניק בעגריסט דעם פּרעזי- דענט אין העברעאיש, זאָגענדיג, צווי. [illegible]

אין וואָרט, דאַרף זיך צו קיין רעדנער נישט צוגרייטען.

פאַר אַן'עולם פון איבער צוויי הונ- דערט פרויען, אַלטע און יונגע, רייך און בעל-הבית'ישע געקליידעטע, פון אינטע- ליגענטע און געוועהנליכע פשוט-יודישע הייזער, האָט זיך אוועקגעשטעלט איבער דער פּרעזידענט נחום סאָקאָלאָוו. חי אַן'עלטער סאַלאָן-מאַן. געקליידעט אין א סמאָקינג, מיט א שניי-ווייסער וועסט און מאָנאָקעל אויף א זיידען-שנירעל מיט א לאַנגען שמייכעל אויף דעם ליפּ- מיגען אַריסטאָקראַטישען געזיכט, האָט ער געהאַלטען א גרויסאַרטיגע רעדע אין א ריינעם שיינעם פּויליש און דעם פּויליש פון מיצקיעוויטש און סלאָ- וואַצקי.

בעטאָנענדיג, אַז ער איז געריהרט פון דער וואַרימער אויפנאַהמע פון אַזוי פיל דאַמען, דאַנקט ער דער פּאָרזיצענ- דערין פאַר איהר האַרציגער בעגריסונג און זאָגט, אַז ער איז פולשטענדיג מס- כים מיט דעם, וואָס זי האָט דאָ געזאָגט, ער ווייס און קען אָפּשאַצען, ווי גרויס עס זענען געווען די פערדינסטען פון דער יודישער פרוי פאַר'ן אויפבוי פון [illegible]

מען רייסט זיך איבער דער ירושה פון'ם קעניג פון די פרויען-הענדלער
די געשיכטע פון „קעניג" איבראַהאַם על-גארבו, דער אינטערנאַציאָנאַלער קעניג פון פרויען-האַנדעל. — ווי ער האָט אנגעזאַמעלט זיין פערמעגען.

אין די נעריכטען פון עגיפּטען ווערט איצט אָנגעפיהרט א פערביטערטער קאַמף איבער דער ירושה פון א „קע- ניג". אין דער ליסטע פון דינאַסטיעס וועט איהר זיין נאָמען נישט געפינען. אויך איז אויף די לאַנדקאַרטען נישטאָ קיין זכר וועגען זיין „מלוכה". און פון דעסטוועגען איז ער געווען א מעכטיגער קעניג, וואָס האָט רעגירט מיט אַן'איי- זערנער האַנד איבער זיינע אונטערטאַ- נען און זיין נאָמען איז געווען געגרויסט און געשאָלטען פון עק וועלט ביז עק וועלט.

אבראַהאַם על גאַרבו, איז געווען דער נאָמען פון דעם דאָזיגען „קעניג". און ווי דער נאָמען בעווייזט, איז ער געווען אַן'אַראַבער. זיין רעזידענץ- שטאָט איז געווען קאַירא. זיין ממשלה [illegible]

האָט זיך ווען עס איז בעוויזען און דער אינטערנאַציאָנאַלער אונטערוועלט. וואָרום אויף דעם געביט פון פרויען- האַנדעל, ווי אויף אַלע געביטען, געפי- נען זיך פערשידענע סאָרטען מענשען. אָרימע, קליינע מענשעלעך, וואָס זעהען נישט ווייטער פון זייער נאָז, און זענען צופרידען, ווען דער דאָזיגער שענדליכער האַנדעל ברענגט זיי אַריין דאָס טעגליכע ברויט. און בעזונדערע, אַרבייטזאַמע מענשען מיט א סך אונ- טערנעהמונגס-גייסט און מיט א ריכער פאַנטאַזיע. אבראַהאַם על גאַרבו איז צווישען די פרויען-הענדלער געווען א פיהרער פון גאַר גרויסען שניט, מיט אונגעהויער גרויסע פלענער און מיט א פעהיגקייט זייערע פלענער דורכצופיהרען, און מיט א הערראישער נאַטור. [illegible]

פריוואטער אויסלאנד-קרעדיט פאר'ן לאדזער סוחר'טום

"באנק פאלסקי" וועט געבען לאדזער פירמעס א קליינעם דיסקאנטא-קרעדיט.

די לאדזער סוחרישע ארגאניזאציעס האבען זיך געווענדעט צו דער הנהגה האנדעלס - קאמער מיט א בקשה, אונ- טערצונעמען ענערגישע שריט, צו בע- קומען פאר'ן היגען געקוועלטען סוחר- טום צוגענגליכען דיסקאנטא-קרעדיט אין "באנק פאלסקי" און אין "באנק נאספאדארסטווא קראיאוועגא". די האנ- דעלס-קאמער האט צו דעם צוועק צו- נויפגערופען א ספעציעלע זיצונג, וועל- כע האט געשאפען אנ'עקסטרא-קאמי- סיע, וועלכע האט נאך א רייה זיצונגען בעשלאסען ווענדען זיך ווענען דעם צום פינאנץ-מיניסטעריום.

די פראגע איז שוין בעטראכט געווא- רען אין די רעגירונגס-ספערען און עס איז בעשלאסען געווארען צו אנערקענען דעם לאדזער סוחרטום א געוויסען דיס- קאנטא-קרעדיט. דער קרעדיט וועט אבער זיין א מינימאלער, און דאס וועט ממילא נישט שטארק פערבעסערן די לאגע.

די לאדזער סוחרים האבען דעריבער געזוכט זיך אנדערע וועגען צו בעקו- מען קרעדיט. נאך לענגערע בעמיהונגען האט זיך איינגעגעבען אנצוקניפען א קאנטאקט מיט איינעגע אויסלענדישע פריוואט-בענק, וועלכע וועלען געבען גרעסערע קרעדיטען.

רעיענטען ווילען נישט ווארטען מיט די פראטעסטירטע וועקסלען, וועלכע ווערן נישט אפגענומען

די לאדזער רעיענטען האבען בעשלא- סען צו פערשארפען די פראצעדור בנוגע די קליענטען, וועלכע גיבען אפ וועקסלען אויף אינקאסא, און אז די וועקסלען געהען צום פראטעסט, נעמען זיי די וועקסלען נישט ארויס.

צוליב דעם האבען די רעיענטען בע- שלאסען צו האלטען ביי זיך די פרא- טעסטירטע וועקסלען נישט לענגער, ווי 6 חדשים. נאך דעם טערמין וועלען די נישט אפגענומענע פראטעסטירטע וועק- סלען צוריקגעגעבען ווערען די וועקסעל- אויסשטעלער (ד. ה. די, וועלכע האבען די זעלבע וועקסלען געלאזט צום פרא- טעסט) מיט דער פאדערונג, אז זיי זא- לען בעצאהלען די רעיענט-קאסטען. און נעגענפאל וועלען גענען זיי פערפיהרט ווערען פראצעסען.

מאן און ווייב, ליידענשאפטליכע שכורים

בעשווערען זיך צו לעבען בשלום און... סמ'ען זיך

(ט) אין איינעם פון שייבלער-גראה- מאנ'ס ארבייטער-הייזער, אויף פושעג- רזעגיאנא 64 האט זיך אפגעשפילט א גרוילענדע טראגעדיע.

אין דערמאנטען הויז וואוינט די יונגע פאמיליע מאטושעווסקי. לאזאוו- סקי. דאס יונגע פארל לעבט נוט בשלום ביי דער מאן, ביי דאס ווייב האבען ליב דעם בוטערן טראפען, צוליב וואס עס קומען ביי זיי פאר אפטע געשלעגען.

הײַנטיגען זונטאג האבען די יונגע לא- זאווסקים איינגעארדענט א הולאנקע, צו וועלכער עס זענען איינגעלאדען געווא- רען געסט. ביים גלעזעל משקה האבען מאן און ווייב געגענזייטיג זיך בעשווא- רען צו לעבען בשלום. ווען די געסט זע- נען אוועק, האבען מאן און ווייב געגוי- מען "דערניסען"... 1 ביינאכט האבען די שכנים פון הויז דערהערט א שרעק- ליך קרעכצען, וואס האט זיך געטראגען פון לאזאווסקי'ס שטוב ארויס. בעאונ- רוהיגטע האבען זיי אנגעקלאפט צו די שכנים, אבער מ'האט זיי נישט געענט- פערט און די קרעכצען האבען נישט אויפגעהערט. די שכנים האבען אויס- געבראכען די טיר. די לאזאווסקי'ס זע- נען געווען אין די נאכט-וועש און האבען קיין ווארט נישט געקאנט אויסרעדען.

די אנגעקומענע פאגאטאוויע האט פעסט- געשטעלט, אז דאס פאר-פאלק האט זיך פערסמ'ט מיט א גיפט, וואס איז ספע- ציעל צוגעגאסען געווארען צו בראנפען. זייער לאגע איז געפעהרליך.

מיניסטער פריסטאר

קומט מארגען קיין לאדז

מיניסטער פריסטאר קומט מארגען, מיטוואך, קיין לאדז. ער וועט אפהאלטען א קאנפערענץ מיט וואיעוואדע יאש- טשאלט, מיט די פארשטעהער פון דער אינדוסטריע און פון די ארבייטער. א ספעציעלע קאנפערענץ מיט'ן ארבייטס- מיניסטער וועט זיין געווידמעט דער פוי- אקציע, וואס דארף דורכגעפיהרט ווע- רען דורך די פערזיכערונגס - אנשטאל- טען.

וואס אויסלאנד וויל קויפען אין לאדז

(ב.) שווייצארישע פירמעס ווילען אין לאדז קויפען געשניטענע סאסנאוויע האלץ און האמבורג וויל דא קויפען געטרוקנע- טע שוואמען און שווארצע יאגדעס. דרום-אפריקא דאגעגען וויל בעשטעלען אין לאדז גרויסע קוואנטום'ס קאמע- וואל און שעפסענע וואל. אט דאס הייסט א מסחר פאר לאדז.

אפערע פון באהן-בעאמטע ענטדעקט אין לאדז

אויפ'ן קאלישער וואקזאל אין לאדז איז איצט אויפגעדעקט געווארען א גרוי- סע אפערע, ווי אזוי א גוט ארגאניזיר- טע חברה פון בעאמטע האט "אויסגע- ארבייט" פאסטענס פאר באהן-בעאמטע נעמענדיג דערפאר צו 100 דאלאר און מעהר.

עס זענען ארעסטירט געווארען דער באהן-בעאמטער לעבענשטיין, די מא- שיניסטען סאסין און מאראווסקי און דער סעקרעטאר מאגולניצקי.

פאסט-בעאמטע פאדערן פון מיניסטעריום

צוגעבען זיי געלד צו פערלאטען די "לעבער" אין קאסע

די לאדזער פאסט-בעאמטע האבען אפגעשיקט א מעמאריאל צום פאסט- מיניסטער מיט א פאדערונג צו אנער- קענען זיי א ספעציעלען פאנד אויף צו דעקען די פעהלענדע קאסא-סכומים. די בוטע ווערט מאטיווירט דערמיט, וואס צוליב'ן צואיילען דעם טעמפ פון דער ארבייט ביים אננעמען געלד, פאסירען אפט פאלען, ווען מ'רוקט אריין די בע- אמטע פאלשע באנקנאטען, אדער פעס- לען מטבעות, און וועלכע עס פעהלען אפטמאל אויבנגע. און די פאלען מוזען די "לעבער" דעקען די בעאמטע פון זייערע אייגענע קעשענעס.

טעאטער און קונסט

די "שחיטה" פון יעקב גארדין אין פוילישען טעאטער.

קומענדיגען שבת וועלען מיר אין שטאטישען טעאטער ווידער אמאל הא- בען א יודישע פרעמיערע. עס ווערט אויפגעפיהרט צום ערשטען מאל אויף דער פוילישער סצענע דאס בעקאנטע און בעליבטע שטיק פון יעקב גארדין "די שחיטה" אין א זעהר געלונגענער איבערזעצונג און בעארבייטונג, צוגע- פאסט פאר דער פוילישער סצענע, פון פויליש-יודישען זשורנאליסט יאן זאנד- מער.

עס נעהמען אנטייל די בעסטע קרעפ- טען פון לאדזער פוילישען אנסאמבל. די הויפט-ראלע שפילט די פעהיגע אר- טיסטין סקושידלאווסקא די ראלע אלקנה וועט אויספיהרען דער גלענצענדער כא- ראקטער שוישפילער זניטש.

"אררט".

דער 2-טער פראגראם אין "אררט" א. נ. "חי-געלעבט" געהט ווייטער מיט ערפאלג.

היינט דינסטאג הויבט זיך די פאר- שטעלונג אן 9.30 אווענד.

געשלאסען

שפיגעל'ס אויסשטעלונג

זונטאג אווענד האט זיך געשלאסען די בילדער-אויסשטעלונג פונ'ם לאדזער קונסטלער נתן שפיגעל. די אויסשטע- לונג, וואס האט געדויערט א משך פון 3 וואכען, האט צוגעצויגען ביז 10 טוי- זענד בעזוכער, דאס איז א רעקארד-ציפ- פער. אין א פאר טעג ארום פאהרט דער קונסטלער אפ קיין ווילנא, וואו ער עפענט דארט א אויסשטעלונג און פון ווילנא פאהרט ער קיין אויסלאנד.

פון "נושאי המטה"

זונטאג דעם 19. ק. ח. איז פארגע- קומען די יעהרליכע גענעראל-פערזאמ- לונג פון "נושאי המטה". דעם פארזיץ האט געפיהרט ה' יצחק זאלץ. נאך דעם פארלייענען די טעטיגקייטס און קאסע בעריכטען פון פאריגען יאהר, איז גע- ווארען אויסגעוועהלט א פערוואלטונג פון פאלגענדע ה"ה: י. לושאנאוויטש, י. מ. זרוגסקי, י. י. בערמאן, ב. מארא- קא, מ. מונק, ה. אפענבאך, א. מ. ווייג- טרויב, א. ווייסמאן, א. וואלפוש ל. ביין, ר. שמולעוויטש, ל. טשעבאטא. קאנדי- דאטען ד. ה. זילבערשטיין, ב. גאלד- בערג, א. פאמעראנצענבלום, רעוויזיאנס קאמיסיע ב. דאבזשינסקי, י. בערמאן, נ. זשילינסקי, קאנדידאטען מ. מאלי- טערמאן און י. טענצער.

ענטדעקט א גרויס פערמעגען פון לאדזער קהלה

א מעשה, וואס א טייל וועט עס שמעקן, און א טייל גאר נישט

גנשטערנדיג אין די אלטע קהלה-אר- כיוון האט דער קהלה-סעקרעטאר ה' נאדעל ענטדעקט אנ'אומגעהויערע סענ- סאציאנעלע זאך, וועלכע קאן ברענגען דער לאדזער יודישער קהלה א גרויס פערמעגען. נעמליך: אין די אלטע קהלה ביכער איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז די היגע קהלה פערמאגט א פלאץ אויף וואלבארסקא גאס, א פאקט, וועגען וואס קיינער פון די ביז-איצטיגע קהלה- פיהרער האבען נישט געוואוסט. דער פלאץ טראגט דעם היפאטעק-נומער 55. עס איז נאך נישט בעוואוסט, וואס פאר א הויז עס שטעהט אויפ'ן קהלה-בארען. עס איז אבער א פאקט, אז פרעמדע מער זאגען האבען אויפגעבויט מיט יאהרען צוריק א בנין אויפ'ן דאזיגען פלאץ. עס איז שוין איבערגעגעבען געווארען אנ' אדוואקאט צו אונטערזוכען דעם ענין און פעסטשטעלען, וואספער הויז עס גע- פינט זיך דארט.

ווי מען איז משער, געפינען זיך אויפן קהלה-בארען די יאטקעס פון דער וואל- בארסקא גאס, אויף זיכער איז דאס נאך נישט בעוואוסט.

וואס ווערט הײַנט געשפילט

אין טעאטער | איק ינא

אררט: "חי געלעבט".

שטאטיש טעאטער: 4 נ"מ "מאזעפא" און "ציגנקאלי"

קאמעראל טעאטער: "וועלכע איז דאס געווען

פאפולארני: "דער קעסעל פון דער מכשפה".

קאסינא: "דאס מיידעל מיט'ן אביעקטיוו"

לונא: "נח'ס תיבה".

ספלענדיד: "דער זינגענדער לץ".

גראנד-קינא: "די כלה פון נומער 68".

פאלאס: "די זינד פון א שעהנע פרוי"

קאפיטאל: "אס פאלט"

אדעאן: "דער מענש וועלכער דרעהט"

שוויט: "דער איבריגער מענש"

זאכענטא: "דער מענש, וואס לאכט"

ספולדזשעלניא: "דער שטארקער מענש"

רעדוטא: "די טענצערין פון די געטער"

וואדעוויל: "דער מענש וועלכער דרעהט"

אפאלא: "דאס לעבען בעגינט פון מארגען"

טשארי: "אויפ'ן גאלדענעם וועג"

קארסא: "אונטער דער פאהן פון אומרעכט"

אשוויאטאווי: "דער לעבעדיגער מת"

ווידער א טויט קינד אין א פילטער-גרוב

(וו) אויף פארגורנא 7 און רודא- פאביאניץ האט מען, רייניגענדיג דעם פילטער, געפונען א טויט קינד. פאליציי, וועלכע פיהרט די אויספאר- שונג, האט פעסטגעשטעלט, אז דאס קינד איז אלט געווען 8 חדשים.

נייע וואהלען

אין זגערזש, אלעקסאנדער און קאנסטאנטין

(ט) הײַנטיגעס יאהר וועלען פארקו- מען שטאט-ראט וואהלען אין זגערזש, אלעקסאנדער און קאנסטאנטין.

שטרייק אין "דזשענטעלמען"

(וו) אין דער גומי-פאבריק "דזשענ- טעלמען" איז אויסגעבראכען א סכסוך צוליב'ן וועלען רעדוצירען די ארבייטס-לוי- נען אויף 20 ביז 25 פראצ. די ארבעט- ער האבען זיך געגענגעשטעלט דעם פערלאנג פון דער פירמע און נעלטען געווארפען די ארבייט.

אין דריי שורות

לאדזער נייעס בקיצור

מען נעמט אן, אז אין יאנואר זענען דא די חיונה-קאסטן פערקלענערט געווארען אויף 3 פראצ.

* * *

אין לאדז האט אויסגעבראכען א שטרייק פון עטליכע הונדערט האנדוועבער.

בלעטלעך פון אמאל

סאקאלאוו אין לאדז

מיט 33 יאהר צוריק.

דאס איז געווען אין יאהר 1897 נאכדעם ווי ד"ר הערצל האט גערופען דאס יודישע פאלק זיך צו פעראייניגען און צו שאפען א קאנגרעס אויף צו בויען פאר יודען ארץ ישראל.

נחום סאקאלאוו מיט זיין מעכטיגער פעדער האט דעמאלט אויפגעמונטערט דעם עולם, זיך אנצושליסען אן דער גרויסער בעוועגונג און אנצונעהמען דאס "באזעלער פראגראם".

מיר אין לאדז האבען אונטער אן דער השפעה פון נחום סאקאלאוו גע- גרינדעט דא א ציוניסטישען קאמיטעט און דער שפיץ איז געשטאנען ד"ר זיל- בערשטראם ע"ה. די ערשטע פערזאמ- לונג איז צושטאנד געקומען אין דער אינצטיגער שוהל פון "פקוד חולים" נעבען מארט 10. די ערשטע רעדע האט געהאלטען דריינעשטאק ע"ה. די צוה- דערער זענען געווען אנ'ערך צוויי מני- נים יודען. מיר האבען בעשלאסען צו דינגען א חתונה-זאל און איינצולאדען נחום סאקאלאוו'ן צו האלטען א רעפע- ראט וועגען ציוניזם. סאקאלאוו האט די איינלאדונג אנגענומען. פאר א פולי- געפאקטען זאל האט ער געהאלטען א צוויי שעה'דיגע רעדע.

ס'איז שווער צו שילדערען דעם איינ- דרוק. מיר זענען אלע געבליבען היפנא- טיזירט. איינער פון די חברים האט אונז דערצעהלט, אז נחום סאקאלאוו רעדט געלויפיג לשון קודש, אזוי שעהן ווי ער שרייבט. דאס איז געווען א ווונ- דערליכע נייעס, כמעט אונגלויבליך — לשון קודש און ווארט? אונערהערט!

דער שרייבער פון די שורות מיט דעם חבר ישכר שווארץ האבען זיך ער- לויבט צוצוגעהן צו סאקאלאוו'ן און בעטען, ער זאל רעדען לשון קודש. ער האט זיך נישט לאנג געלאזט בעטען. ער האט געשמועסט פערעלעך אינטאנאציאנעל- ליך. איך האב שטענדיג געטראכט — האט ער געזאגט, — אז לאדז איז א שטאט פון ארבייט, פון בלויז נשמות. דערווייל האב איך זיך איבערגעצייגט, אז לאדז איז א שטאט פון מלאכת מחשבת, מעשה חשב. דאס הייסט פון טראכטען, דענקען. דאס איז אידעאל. דעריבער איז לאדז א גוטער באדען פאר אנ'אידעאל, האט ער אויסגעפיהרט.

דער עולם איז געווען עקסטאטיש.

די קערנדלעך, וואס נחום סאקאלאוו האט דעמאלט פערזייט, האבען געבראכט גוטע פירות...

יעקב מנחם גליקסמאן.

לאדזער קאמעראל-טעאטער

"אררט"

אלעע 1-טער מאי 2

פריהער ענגלישער זאל

קינסטלערישער לייטער: משה בראדערזאן

דירעקציע: יוסף סטרוגאטש.

קאמפאזיטאר: דוד בייגעלמאן.

קאנפעראנסיער: נתן רייכענבערג

היינט דינסטאג

9.30 אווענד ווערט געשפילט

דער שלאגער-פראגראם

חי געלעבט

בילעטען צו בעקומען אין זער קאסע פון טעאטער יעדן טאג פון 1—11 און פון 5 נ"מ

די געהיימנישען פון דער רויטער ווילע

שפאנענדער ראמאן פון לאדזער לעבען.

(28-טע פארטזעצונג)

— האט ער דיר געזאגט, וואס ער האט בדעה צו טון? — האט סאפיר ווייטער געפרעגט.

— ער, וואס איז אייביג אזוי אויפריכטיג און אפען- הערציג איז אין דעם פאל געווען זעהר איינגעהאלטען, ער האט מיר גארנישט דערצעהלט.

נאדיא האט איינגעפונען, אז זי דארף שוין מעהר דעם ענין נישט בעריהרען און דעריבער האט זי געענדערט דאס טעמא פון געשפרעך.

* * *

ווען יעזשי איז צוריקגעקומען פון פאני'ן, איז ער געווען זעהר רוהיג, אזוי ווי א מענש, וואס איז זיכער אין זיין צוקונפט. שטארק מיר פון דער שטארקער ליבעס- סצענע, האט ער זיך א ביסעל צוגעלעהנט און איז שנעל ענטשלאפען געווארען.

דער דינער האט איהם געלאזט שלאפען אהן איבער- רייס עטליכע שעה. צעהן א זייגער, ווען פרוי סאפיר איז געקומען צו גאסט, האט אלעקסאנדער, דער דינער גע- זעהן אזוי איינצוארדנען, אז זי זאל נישט קאנען אריין אין שלאף-צימער פון זיין הער.

— גוט, גוט — האט זי געזאגט אנ'אומגעדולדיגע — איך וועל איהם שוין אליין אויפוועקען.

זי איז א דורך דעם סאלאן און שטיל, אויף די שפיץ פינגער, איז זי אריין אין שלאף-צימער.

דאס צימער איז געווען איינגעהילט אין א טונקעל- קייט, מען האט אבער לייכט געקאנט בעמערקען, דאס בעט און דעם שלאפענדען.

זי איז צוגעגאנגען נעהנטער, זיך אוועקגעשטעלט נע- בען בעט, און עטליכע סעקונדען זיך איינגעקוקט אין גע- זיכט פון דעם מענש, וועלכער האט איהר פערשאפט אזוי פיל עגמת-נפש און ליידען.

זי האט נישט געקאנט לענגער איינשטעהן אין דער שטילקייט, זי איז צוגעגאנגען צום פענסטער, אוועקגע- רוקט די געדיכטע, רויטע פארהאנגען, און אויפגעעפענט ביידע לופטשיקעס.

דאס פויגעל-געזאנג און דער טומעל פון די דורכגע- הענדע מענשען אין גאס, האט יעזשי'ן באלד איבערוועקט.

ער האט זיך, ווי איבערגעשראקען אויפגעכאפט, און בעמערקענדיג די פרוי סאפיר, האט ער געפרעגט:

— איהר אין אזא שעה ביי מיר אין שטוב?!

— ענטשולדיגט מיר. וואס אהן דער ערלויבניש פון אייער דינער, בין איך אריין אין צימער. איך האב אבער געמוזט מיט אייך זיך הײַנט זעהען.

— איך וועל מיך געוועטען, אז איך וויס, נאך וואס איהר זענט געקומען צו מיר. זיכער, כדי ווידער זיך בע- קלאגען אויף מיין ליבע צו אייער פעליציא? — ווייטער האט ער שוין גערעדט אין א ווייכען און מילדערן טאן.

— דו קאנסט עס, זעה איך גארנישט פערשטעהן? זעהסט דו דען נישט, אז איך בין גערעכט אין מיינע טענות? איך בין זיכער, אז אין אנהויב, ווען איך האב עס פראפאגירט, האט זיך דיר דער גאנצער ענין אויסגע- דויכט אומדערגרייכבאר. יעצט אבער, ווען דו האסט שוין א ביסעלע נאכגעטראכט, וואונדער איך מיך שטארק, וואס דו שאפסט נאך די מינדעסטע שטערונגען, און דו זעהסט גארנישט די גוטע זייט פון דער גאנצער זאך, וואס קאן דיר געבען בלויז גליק!

— אבער דאס איז אונערטרעגליך! דאס איז געמיין און נידריג!

— דו זעהסט נאר בלויז, וואס יעצט טוט זיך. און דו בעמערקסט גארנישט די צוקונפטיגע פרייד, הער מיר גוט אויס, און בעמיה זיך גוט צו פערשטעהען די גאנצע זאך. גיב גוט אכטונג, אז עס זאל נאר נישט קומען צו א מיס- פערשטענדניש צווישען דעם, וואס איך וואלט דיר געוואלט ערצעהלען, אז דו זאלסט עס וויסען, און דעם, וואס איך וועל דיר באלד דערצעהלען.

פרוי סאפיר האט קאנצענטרירט אלע איהרע געדאנ- קען, כדי צו קאנען גוט פערשטעהן יעזשי'ס רייד.

— איך ווייס אפילו נישט גענוי ווי אלט דו ביסט, אבער מעהר וועניג שטויס איך מיך אז ... דו האסט אוודאי א פיערציג... איך ווידער בין ערשט אין גאנצען אלט דריי- סיג יאהר'.. דאס זעהסטו איז נישט פולקאם און ארדנונג.

פרוי סאפיר האט ביי די דאזיגע ווערטער א ציטער געטון. א קאלטער שווייס איז איהר אדורך דורך אלע ביי- נער. זי האט נישט גערעכענט צו הערען אזעלכע ווער- טער פון איהר געליבטען.

יעזשי האט זיך געכאפט, אז ער האט זיך שוין אבי- סעל צו ווייט פערגאלאפירט. ער האט איבערגעריסען דאס געשפרעך, און דערנאך, ווערענדיג נאך דרייסטער, האט ער געזאגט מיט זעהר א רוהיגען טאן!

— איך פערטראג נישט קיין ליגענס, און אויב דו וואלסט מיך געצוואונגען דערצו, וואלט איך דיך פיינד בעקומען. איך וואלט אויף גארנישט געקוקט און דיך פער- לאזען, נישט קוקענדיג דערויף, אאס דו וועסט ליידען דערפון.

יעזשי האט זיך געשפילט מיט איהר געקרייזט איהרע נערוועזן, און נאך עטליכע מינוטען, ווילענדיג אפשוואכען דעם איינדרוק פון זיינע רייד, האט ער צוגעגעבען:

— קלער נאר איבער פעליציא — דאס ביזט דאך דו: דו — דאפעלט; זי איז דאך אינגאנצען אין דיר געראטען, דיין פארטרעט. זי איז אין אלע אייגענשאפטען דערזעלבער טיפ, וואס דו. די זעלבע אויגען, די זעלבע האר, דער זעלבער קערפער, מיט איין ווארט — דו אין גאנצען.

ליבענדיג זי, ליעב איך גלייכצייטיג דיך. דיין גליק וועט זיין גאר גרויס, אויב דו וועסט זיין זיכער, אז איך האב ליב פעליציא'ן.

(דאס ווייטערע קומט)

איינאָרדנונג פון יודישע לאַנד-ווירטען אין פראַנקרייך

(ענדע פון זייט 3)

ר. ה. בוז צו דער ערשטער גערעטענויש. „מעטעיאַזש" איז אַנ'אופן פון פעל-טערײ, ווען דער בעל-הבית אין דער פעלטער טיילען צווישען זיך און גלייכע חלקים די פראָדוקטען פון דער ערנטע, דער פערמער ליפערט דעם לעבעדיגע און טויטען אינווענטאַר, זריעה, וואָס איז נויטיג פאַר דער ווירטשאַפט. דער פעלטער, וועלכער נעהמט געוועהנליך איבער די פערמע אין הערבסט, מוז האָבען די נויטיגע מיטלען, כדי ביז דער ערנטע צוזהאַלטען בויז דער נאָהענטסטער ערנטע און אויב ער וויל בעקומען אַ גרעסערען ריוח, דאַרף ער אַריינלעגען אַ געוויסע סומע געלד אויף איינקויפען מולך-קיה, עופות, צובט-פיה א.א.וו.

מען מוז אונטערשטרייכען, אַז דער ערפאָלג פון דער אַרבייט העענגט פיל אָפּ פון דער פרוי פון פעלטער, ווייל די הכנסות פון דער פערמע בעשטעהען נישט נאָר אין די פראָדוקטען פון פעלד, נאָר אויך אין אַ בעדייטענדער מאָס אין, אַזוי צו זאָגען זייטיגע הכנסות, דערהויפּט פון הינער-הויף. מען דאַרף בעמערקען, אַז אין דער צייט, ווען אַלע אופּיגע עופות, גענז, קאַטשקעס, אינדיקעס ווע-רען געטיילט אויף דער העלפט מיט דעם פערמער, בלייבען די הינער איינגאַנצען אין רשות פון פעלטער, וועלכער איז מחויב אָפּצוגעבען דעם בעל-הבית נאָר אַ זעהר קליינעם טייל פון די פראָדוקטען פון דער הינער-צוכט (120 ביז 200 אייער און 20 ביז 30 הינער) אין משך פון אַ יאָהר. היות אין פראַנקרייך איז פאַרהאַן אַ זעהר ליבטער אָפּזאַץ אויף אייער און הינער, קאָן איין הינ אַריינ-ברענגען פון 100 ביז 200 פראַנק אַ יאָהר אויב די בעל-הבית'טע פערשטעהט ווי אַזוי אומצוגעהן מיט'ן הינער-הויף.

אויב דער פעלטער און זיין פאַמיליע זענען נעגיטע אַרבייטער און לעבען זעהר שפּאָרזאַם, קאָנען זיי אין משך פון אַ יאָהר אָפּשפּאָרען פון 10.000 ביז 15 טויזענד פראַנק. ד. ה. אַז פאַר 4—5 יאָהר קאָנען זיי זיך שאַפען אַ קאַפּיטאַל פון 30.000 ביז 50.000 פראַנק.

אַזאַ סכום קאָן שוין געבען די מעג-ליכקייט צו אַרענדירען אַ פערמע גישט אויף „מעטעיאַזש", וואו מען מוז אָפּגע-בען אַ העלפט פון דער ערנטע דעם בעל-הבית, נאָר אַלס אַרענדאַטאָר, וועלכער צאָהלט דעם איינגענטימער אַ בעשטימטע סומע געלד אַלס אַרענדע, לאָזט אָבער פאַר זיך די גאַנצע ערנטע און קאָן אַזוי אַרום, אָפּהענגיג פון זיין אַרבייט און שפּאָרזאַמקייט, סוף כל סוף זיך דער-שלאָגען צו אַנ'אייגענער נחלה.

די אויבענדערמאָנטע איינאָרדנונגס-בעדינגונגען אין פראַנקרייך בעווייזען, אַז די דאָזיגע אונטערנעהמונג איז מעג-ליך. זי איז אָבער פערבונדען מיט ערנ-סטע שוועריגקייטען. זי פאָדערט מצד דעם קאָנדידאַט אַ גרויסע אויסנעהאַל-טענקייט, אַ סך אַרבייט, אַ זין פאַר שפּאָרזאַמקייט און, וואָס איז בעזונדערס וויכטיג, געדולד און עקשנות. ווי מיר האָבען געזעהען מוז דער קאַנדידאַט דורכמאַכען אַ רייהע דורכגאַנגס- און פאַר בערייטונגס-סטאַדיעס, וועלכע לערנען אויהם, ווי אַזוי מיט ערפאָלג צו פיהרען אַ ווירטשאַפט.

די יק"א איז גרייט צו בעטייליגען זיך אין די איינאָרדנונגס-קאָסטען פון פעל-טער (הויפּטזעכליך בעים איינקויפען סקאָט), נאָכדעם ווי דער קאַנדידאַט, וואָס ווערט אויסגעוועהלט צווישען די לאַנד-אַרבייטער, וועלכע האָבען דורכגע-מאַכט דעם נויטיגען סטאַזש פון 1 ביז 2 יאָהר אין ראַיאָן פון דרום-מערב-פראַנקרייך, ענטשפּרעכט הן פיזיש הן מאָראַליש ווי אויך לויט דעם בעשטאַנד פון זיין פאַמיליע די פאָדערונגען, וואָס ווערען געשטעלט צו אַ גוטען לאַנדווירט.

מוט'ן אויסוועהלען און עקספּעדירען די קאַנדידאַטען פערנעמט זיך די יודי-שע צענטראַלע עמיגראַציע-געזעלשאַפט „יעאַס"—וואַרשאַ. דאַנעבען מוט'ן שאַ-פען אַרבייט פאַר די דאָזיגע קאַנדידאַ-טען— דער צענטראַלער יודישער הילפס-קאָמיטעט פאַר עמיגראַנטען אין פּאַריז. די טעטיגקייט פון די צוויי אויבענדער-מאָנטע אינסטיטוציעס שטעהט אונטער דער אויפזיכט פון דער עמיגראַציע-פער-איינינגונג היאַס-יקא-עמיגדירעקט (הי-קעם).

קינא ZACHĘTA זגערזשער 26

היינט דער שמעטערלינג פון דער גאס און ווייטערדיגע טעג!

מעכטיגע דראַמאַ, אַ ווערק פון רעאַליזאַטאָרישער קונסט פון אַלעקסאַנדער גראַנאַך. אין די הויפּט-ראָלען:

Anna May Wong, Lours Lerch i Tilla Garelen

— דער נאָהענטסטער פּראָגראַם — סדום ועמורה

בעקאַנטמאַכונג.

אין צוזאַמענהאַנג מיט די פערעפענטליכע אויפרופען אין די היגע פּרעסע פון אַ גרופּע געגזלער פון גרינעם מאַרק וועגען אַ מבלומרשט מעשה-אינדיק מיט'ן איינציגען צוועק צו פּלאָמירען די שוחטים פון גרינעם מאַרק, האָבען מיר געפינען פאַר נויטיג אויפצופאָדערן דעם געגזלער-פעראיין זיי זאָלען צושטעלען די פערזאָן וואָס האָט די פּאָדע-רונג צו די שוחטים, זענען עטליכע געגזלערס געקומען די פאָריגע וואָך צום ראַבינאַט מיט געשרייען, נאָר דער-אייגענטימער פון אינדיק איז נישט געקומען. דער ראַבינאַט האָט פּראָטעסטירט געגען אַזאַ האַנדלונג און ערקלערט, אַז ע"פּ דין מוז זיין אַ תובע און אַ נתבע, ביז לעצטענס האָט זיך בעוויזען דער בעל-אינדיק, און עס איז בעשטעטיגט געוואָרען די דין-תורה זאָל פאָרקומען זייגער 1 אין גמינע פאַר אַ בית-דין, נישט פון 1 ביז 3 אַזוי ווי זיי שרייבען. צו דער צייט זענען געקומען די 3 רבנים און די שוחטים, זיי האָבען געוואַרט איבער אַ שעה צייט און קיין שום תובע איז נישט געקומען. נאָכדעם ווי די רבנים און די שוחטים זענען מיעד געוואָרען זיצענדיג און וואַרטען אויף אַ תובע און זענען זיך צוגאַנגען, איז ווידער געקומען געגזלערס פרעגען וואָס וועט זיין. פון דעם אַלעם איז צו זעהען, אַז דאָס אַלעס איז נאָר אַ פּראָוואָ-קאַציע צו פערשמיצען די שוחטים פון גרינעם מאַרק וואָס ווילען נישט זיין אונטערטעניג דעם פעראיין און דורך איינצעלנע העצערס, וואָס דער ציל פון זייער גאַנצער העצע איז אויסצוקעמפען פאַר זיך אַ וואָס ביליגערען פרייז שהיטה-געלד און אויך טיילווייז איינגאַנצען צו שחט'ן בחנם, וואָס עס איז איבעריגענס אונז שוין פון לאַנג אַ בעקאַנטער פאַקט. מיר וואָרענען דעריבער די געגזלערס נישט צו נעמען אויף זיך די ראָל פון רבנים אין לאָדז. דן צו זיין שוחטים הן בנוגע כשרות הן בנוגע געלד-זאַכען. זאָלען זיי בעסער פאָלגען דעם ראַבינאַט נישט צו שחט'ן טיילווייז ביי שמוגעל-שוחטים און נישט צו פערקויפען קיין פרעמדע געגנז פון ארבע פנות העולם.

ועד הרבנים לעדת לאָדז.

רעטשניצע

פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען און צאָהן-ערצטליכער קאַבינעט
17 זגערזשער 17, טעל. 16-33

ד"ר ראַמאַווסקי	נאָז, האַלז און אויערן-קראַנקה.	10–11; 2–3; 6–7
ד"ר יוסטמאַן	נערווען קראַנקהייטען	12–2
ד"ר רוזשאַנער	הויט און געש. שלעכטס-קר.	10–11; 1–2
ד"ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	10–12; 4–5
ד"ר פּאַפּיערני	פרויען און געבורטס-הילף	11.30–1; 5–6
ד"ר גאָלדשטיין-פּאַלאַס	אינערע קראַנקהייטען	1–2; 7–8
ד"ר מאַנטאַר	כירורגישע קראַנקהייטען	4.30–5.30
ד"ר ווייַנבערג	[illegible], הערץ, לונגען	12–1; 5.30–6.30
ד"ר סטופּעל	רענטגען	12–2; [illegible]
צאָהן-אַרצט א. גראַדשענטשיק / " " נ. ראָזעם	צאָהן און מויל-קראַנקהייטען	[illegible]; 10–11

קינסטליכע הענענזאַננע-בעשטראַהלונג — פּאַקען-שטעלען.
[illegible] אַ רענטגען-אינסטיטוט [illegible]
קוואַרץ-לאַמפּ, דיאַטערמיע און עלעקטראָ-טעראַפּישע קאַבינעט.
ווייטעז איז שטאָט. —:— אָפען אויך זונטאָג.
אַלע אַרט מעדיצינישע אַנאַליזען. —— קורסען פאַר שטאַמלער.
אימפּונגען געגען שאַרלאַכינע.
ערצטליך-קאָסמעטיש-קאַבינעט
[illegible] מ. מאַרקוס נעמט אָן פון 5–3 [illegible]

צו פערקויפען אַ הויז

פון 2 אָפּיצינעס (אַ 3 און 2 שטאָקיג הויז) אַ פראָנט פּאַרטער געביידע
ווי אויך אַ פּלאַץ צו מוירען אויף מיצקעוויטשאַ 9.
צו ערפאַהרען אין דער מיהל זאַווישאַ 9, ביי ה' יחזקאל ניימאַן.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
זאַוואַדזקאַ 1.
נאָר פאַר וועגערישע הויט-קראַנקהייטען און מענער-שוועכע אַנאַליזען פון בלוט און אויסלויס אויף סיפיליס און טריפּער
קאָנסיליומס מיט ספּעציאַליסטען פון אוראַלאַנישע און נערווען-קראַנקהייטען.
קוואַרץ לאַמפּ-עלעקטרישער הייל-קאַבינעט-קאָסמעטיק
טעגליך פון 8 אַ זייגער ביז 9 אָוונט
זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג
בעזונדער וואַרטע צימער פאַר פרויען
וויזיט 3 זלאָטעס

אַזעלכעס איז נאָך נישט געווען!

נאָר וואָס איז אַרויס פון דרוק אַ העכסט-אינטע-רעסאַנטע ספר פון יודישן פאָלקלאָר-אוצר א. נ.

„לעקסיקאָן פון יודישע חכמות"

פון הרב ישעיה זלאָטניק.

דער לעקסיקאָן ענטהאַלט די געקליבענע דבורים, גלייכווערטלעך, אַנעקדאָטען און איינפאַלען, פון די גרעסטע חכמי ישראל אין דעם לעצטער צייט, וועלכע זענען נאָך אין ערגיץ נישט פערעפענטליך געוואָרען. אַנ'אמת'ען גייסטיגען פערגעניגען קאָן יעדער יוד געפי-נען אין די חכמות, וועלכע שפּרודלען מיט'ן עכטען יודישען הומאָר און וויץ, וואָס זענען אַזוי איינגענאַרטיג און אָריגינעל אין דער וועלט-פאָלקלאָר-ליטעראַטור. דאָס ספר פאַר'ן פרייז 3 זל.

איז צו בעקומען ביים מחבר:

Rabin Sz. Złotnik, Radom.

בעגען נאָכנאַהמע ווערט נישט געשיקט.

נעווראַסטעניקער

ליידענדע אויף צוריצטקייט, ווילענס-שוואַכקייט אין ענערגיע, מעלאַנכאָליע, לעבענס-איבערגע-זעטיגקייט, שלאָפלאָזיגקייט, קאָפּ-וועהטאָג, נער-ווען-צושטרייאונג, קאָפּשווינדעל, נערוועזיטעט, פון הארץ און מאַגען, בעקומען אומזיסט אַ בראָ-שור פון ד"ר וו ײ ס ע וועגען נערווען-ליידען.

Dr. Gebhard & Co Gdansk, oddz. 96.

סוחרים און פאַבריקאַנטען

פערלירט נישט אייער האָפנונג

אַז דאָס בעסטע מיטעל געגען באַנקראָטען און פּראָטעסטירטע וועקסלען, איז צו ווענ-דען זיך אין די בערימטע ביוראָ סאַגדאַווע

„וועריטאַס" פּיעטר. 31

אין הויף

טעל. 27-53. וואו אַלע חובות-ענינים פון פּראָ-טעסטירטע וועקסלען ווערען שטרענג בעהאַנ-דעלט און פון דער ביוראָ געזיכערט און גע-ראַנטירט. דאָס ביוראָ שיקט אַרויס איינענע מענשען אויף דער פּראָווינץ אין גאַנץ פּוילען. דאָס ביוראָ ערלעדיגט אויך אַלער אַרט ביט-שריפטען אין אַלע רעגירונגס-אינסטיטוציעס. אין דער ביוראָ אין אַנגאַזשירט דער געוועזענער סעקרעטאַר פון אורזשאַנד גראָדזקי און פון קאָמאָרניק טשמאַשקאָסקי

Antoni Matuszkiewicz

ס'ווערט ערטיילט אינפאָרמאַציעס וועגען עמיגראַציע, רייזע און פּאַס-אָנגעלעגענהייטען ווי אויך וועגען זעמטליכע מיליטער-ענינים.

אַ סקלעפּאָווע

וואָס איז בעקאַנט אין דער פּוטער, אייער, קעז-בראַנזשע ווערט פון זאָפאָרט געזוכט.
626 צעגעלניאַנאַ 61, [illegible]

שרייבען שעהן אונד שנעל

לערנט אויס דער בעקאַנטער קאַליגראַף

ל. בערמאַן

— אין — 15 לעקציאָנען.

אין איין חודש ווערט אויסגעלערנט שרייבען גוט אַ יודישען בריף אפילו דער וואָס קאָן גאָרנישט.

זאַוואַדזקאַ 19, פראָנט

צו וואָס ליידען שמערצען פון אַרציפּקעס, אַז אין 2 טעג קענט איהר זיך בעפרייען נוצענדיג דעם פּלאַסטער „ראַדיקאַל" פרייז 30 גר. אויך פּילען „ראַדיקאַל" וואַשט אָפּ שמוץ און פלעקען פון אַלע קאָלירטע שיך — פרייז 50 גראָשען. —

צו בעקומען ביים צייטונג פערקויפער ווינער פּיעטריקאָווער 10.

וויכטיג פאַר דאַמען!

מאַכט איך די עלעגאַנטסטע דאַמען-היטע נאָך דער לעצטער פּאַריזער מאָדע און די עלטעסטע היטע איבער-אַרבייטע איך אויף גענצליך ניי. געדענקט די אַדרעס:

פאַר נאָר 2.50 זל.

23 זאַוואַדזקאַ 23

אין הויף. 2-טען איינגאַנג, לינקס פּאַרטער.

אַ עמערק.: ניי היטען די לעצטע נייהייטען אין פּיינער בילינ ער. אויספּערקויפונג 50 פּראָצ. ווי איבעראַל

„TOLA"

לעזט און אַבאָנירט

„לאָדזער טאַגעבלאַט"

אַ צימער

אין בעסטען צענטרום פאַר איינעם אָדער צוויי יונגעלייט איז פון ז אָ פ אָ ר ט צו פערמיטען.
צו ערפאַהרען פּאָלודניאָווע 23, פראָנט, וו. 7.

אַ פּעהיגער טיכאַיגער אַגענט

מיט פיל קונדשאַפט בעקאַנט אין דער קאָלאָ-ניאַל און דעליקאַטעסען-בראַנזשע ז ו כ ט אַ שטעלע קאָן זיין אויף פּראָווינץ. אָפּערטען אָפּצוגעבען אין רעדאַקציע אונטער „ש"

אַ נ[illegible] בראַנזשיסט

פון ראָווערען און מוזיק-אינסטרומענטען זוכט אַ פּאָסטען אָפּערטען אין „לאָדזער טאַגעבלאַט" אונטער „ענערגיש"

אַכטונג!!! אַ יונגערמאַן פון ערנטליכע פאַמיל-יע און מיט די געהעריגע קוואַליפיקאַציעס זוכט אַ פּאָסטען אַלס געהילפס - בוכהאַלטער, ביוראָווע אַרבייט, אינקאַסענט, קאַסירער בע-קאַנט אויך אין פערשידענע בראַנזשעס פיר אַ מעסיגען פרייז אויפ'ן פערלאַנג קויציע!!! אָפּערטען אָפּצוגעבען אין רעדאַקציע לאָדזער טאַגעבלאַט אויף „A. G."

אַ זאָדע-וואַסער-מאַשין

קאָן זיין אַ גענוצטע, ווערט געזוכט צו קויפען.
316 צו ערפאַהרען אין רעדאַקציע.

אַ פראָנט-צימער

מיט צוויי פענסטער, עלעקטרישע בעלייכטונג איז צו פ ע ר מ י ט ע ן. ווסכאָדניאַ 29, פראָנט 1-טער שטאָק וו. 3.

אינו דומה שונה פרקו ק' פעמים לשונה מאה פעמים ואחד! (חגיגה ט")

הונדערט און איינמאַל דאַרפט איהר אייך איינחזר'ן, בכדי איהר זאָלט גוט געדענקען, אַז ק ל ו י ז ו ל ע ס און זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט פון פּוילען, אַלע אַרט פּאָדאַניעס ווי: סאָנדאָווע, סקאַרבאָווע און אַדמיני-סטראַציע אויך שותפות-אַקטען, וואוי-נונגס-אַקטען, אַפּעלאַציעס, ווילאַנ-טשעניעס איבערזעצונגען (אויך העברע-איש) א. ז. וו. שרייבט און ערלעדיגט לויט'ן אוסטאַוו

רעכטסקאָנסולענט: י. ח. בוזין

לאָדז, אַגראָדאָווע 3,

(עגזיסטירט זייט 1910). צוגענגליכע פּרייזען

מה שהיה הוא שיהיה, ומה שנעשה, הוא שיעשה!

אַזוי זאָלטו ווייטער קומען אין די בעוואוסטע

רעכטקאָנסולענטען-ביוראָ

ד. מאַנעלאַ, פּיעטריקאָווער 17, זאַכאָדניאַ 52

טעלעפאָן 148-79

וואו עס ווערט ווייטער ערלעדיגט און גע-שריבען אַלערליי ביטעס! קאַרנע, ציווילנע, האַנדלאָווע אַפּעלאַציעס, אַדוואָקאַניעס קלאָ-זולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען, וועגן דירות אין אורזשאַנד ראַיעצקי, ווי אויך איבערזעצען אין אַלע שפּראַכען. מיט אַכטונג

ד. מאַנעלאַ, רעכטסקאָנסולענט

פּיעטריקאָווער 17

היפּאָטעקען-געלד

צו ביליגע צינזען אויף בערלינער הייזער
בעזאָרגט שנעל

Ch. Regenwetter

S. 14, Stallschreiber № 33
Telefon: Dönhoff 4337.

קלויזולעס

— און —

זאַבעזפּיעטשעניעס

אויף אַלע שטעט אין פּוילען
ערלעדיגט אַמשנעלסטען דאָס רעכטס-קאָנסולענטען-ביוראָ
„אַרגוס", 36 זאַכאַדניאַ 36
טעלעפאָן 10847

אַבאָנעמענטס-פּרייז: [illegible]
אַנאָנסען-פּרייז: [illegible]
Redaktor-wydawca B. Hamburski
Drukarnia B. i M. Hamburskich w Łodzi, Piotrkowska 14